

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

18. posiedzenie 6. sesyi V. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 15. Października 1888.

Treść: Urlopy pp. Sapięhy Leona, Chamca i Gnoińskiego Jana. — Wniosek p. Wierzbickiego, w sprawie zabytków historycznych. — Interpelacya p. Popiela, w sprawie podmywania brzegów przez San koło Żabna. — Trzecie czytanie ustawy zaprowadzającej zmiany w ustawie krajowej z 8. Grudnia 1881 Dz. ust. kraj. Nr. 71 o używaniu ogierów prywatną własnością będących. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Władysława Koziębrodzkiego w przedmiocie uchwalenia ustawy o przymusowem tępieniu myszy polnych. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosków komisji drogowej: z petycyi gmin Markowce i Ladzkie z powiatu Tłumackiego, o subwencyę na utrzymanie drogi Markowce-Kamienna, łączącej powiat Tłumacki z Nadwórniańskim; z petycyi gminy Słupia powiatu Limanowskiego, o udzielenie wsparcia mieszkańcom gminy Słupia w formie subwencyi na rekonstrukcyę drogi gminnej; z petycyi Wydziału Rady powiatowej w Żydaczowie, o subwencyę na budowę mostu na rzece Stryju pod Żydaczowem; z petycyi Rady gminnej w Mizuniu, o udzielenie dalszej koncesyi mytniczej na lat pięć od dwóch mostów na rzece Mizuniu. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji budżetowej z petycyi Dyrekcji niemieckiej izraelickiej szkoły wyznaniowej we Lwowie, o uwolnienie od opłacania dodatku indemnizacyjnego i krajowego. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji budżetowej z petycyj Wydziałów powiatowych Myślenice, Wieliczka i Chrzanów i kilkunastu gmin z tychże powiatów, o zasiłek z powodu kłęski gradobicia i wylewu. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego z powodu powodzi zatorowej w powiatach zachodniej części kraju. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji budżetowej o preliminarzu folwarku Dublańskiego na rok 1889. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji budżetowej o preliminarzu Wydziału krajowego dla szkoły ogrodniczej w Tarnowie na rok 1889. — Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowych niższych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach na r. 1889. — Głos p. Struszkiewicza i przyjęcie wniosków komisji. — Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowej średniej szkoły rolniczej tudzież folwarku w Czernichowie na rok 1889.

Głos p. Wład. Koziembrodzkiego z wnioskiem, p. Wereszczyńskiego i ponownie Koziembrodzkiego. Uchwalenie wniosków komisji z wnioskiem p. Koziembrodzkiego. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji budżetowej o preliminarzu dochodów i wydatków krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie na rok 1889. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji szkolnej z petycji reprezentacji miasta Rzeszowa, o zarządzenie przeprowadzenia reorganizacji tamtejszej wydziałowej szkoły żeńskiej. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji szkolnej z petycji gminy miasta Buczacza i Wydziału Rady powiatowej w Buczaczu, o przeistoczenie tamtejszego niższego gimnazjum na państwowe 8-klasowe. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji petycyjnej: z petycji Zwierzchności gminnej w Nowych dworach w Owsianką, o przyjęcie na wydatek kraju kosztów leczenia w szpitalu św. Łazarza w Krakowie Jana Gonciarzkiego vel Gonciarzyka w kwocie 54 zł.; z petycji Rady oddziału towarzystwa gospodarskiego Sanocko-Liskiego, w przedmiocie przyspieszenia sprawy odszkodowania za ubite konie u p. Feliksa Gniewosza w Nowosielskach z powodu pojawienia się nosaczyny u jego koni. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji petycyjnej z petycji Zwierzchności gminy Jaworki powiatu Nowotarskiego, o zapłacenie kosztów utrzymania Michała Burczuka, w kwocie 17 zł. 20 ct. w drodze łaski z funduszków krajowych. — Wniosek p. Merunowicza w sprawie propinacyjnej. — Interpelacya p. Goldmanna w sprawie konfiskaty *Dzien. Polskiego* za relacyę ze zgromadzenia wyborów. — Porządek dzienny 19. posiedzenia.

- Początek posiedzenia o godz. 11. min. 40 przed południem.
- Przewodniczący: JE. Jan hr. Tarnowski, Marszałek krajowy.
- Ze strony c. k. Rządu: JE. p. Filip Zaleski, c. k. Namiestnik.
- Sekretarze: pp. Dr. Stanisław hr. Badeni, Władysław ks. Sapieha i Adam Jędrzejowicz.
- Obecnych posłów: 121.
- JE. hr. Marszałek. Sejm w komplecie, posiedzenie otwarte.
- Protokoły z 16. i 17. posiedzenia uważam za przyjęte, gdyż nie weszły przeciw nim żadne zarzuty.
- Udzieliłem 8-dniowego urlopu p. ks. Leonowi Sapieże i p. Chamcowi; nadto przedłużyłem urlop p. Janowi Gnoińskiemu do dnia 16 b. m.
- Upraszam p. sekretarza o odczytanie spisu petycji.
- Sekretarz p. Adam Jędrzejowicz (czyta):
- Spis petycji
wniesionych po dzień 15. Października 1888.
560. Wydział powiatowy w Mościskach, przez p. Stan. Stadnickiego, w sprawie zaprojektowanej przez Rząd zmiany ustawy krajowej z dn. 30. Grudnia 1875 o zniesieniu prawa propinacyi — do komisji propinacyjnej.
561. Wydział powiatowy w Rawie, przez p. Kowalskiego, jak wyżej — do komisji propinacyjnej.
562. Oddział towarzystwa gospodarskiego Sanocko-Liskiego w Sanoku, przez p. Gniewosza, jak wyżej — do komisji propinacyjnej.
563. Gmina Bursztyn, przez p. Romańczuka, o zaniechanie przeprowadzenia regulacyi rzeki Gniłej Lipy — do komisji gospodarstwa krajowego.
564. Gmina Kunicze, przez p. Romańczuka, jak wyżej — do komisji gospodarstwa kraj.
565. Gmina Kuropatniki, przez p. Romańczuka, jak wyżej — do komisji gospodarstwa krajowego.
566. Gmina Nastaszczyn, przez p. Romańczuka, jak wyżej — do komisji gospodarstwa krajowego.
567. Gmina Mołoszkowice, przez p. Szeptyckiego, o zapomogę dla 50 pogorzalców tej gminy — do komisji budżetowej.
568. Gmina Stararopa, przez p. Bereźnickiego, o zapomogę dla mieszkańców gminy dotkniętych gradobiciem i powodzią — do komisji budżetowej.
569. Gmina Rogoźno, przez p. Ochrymowicza, o przeistoczenie szkoły filialnej na etatową — do komisji szkolnej.
570. Gminy Mikołajów i Podsosnów, p. Romańczuka, o zapomogę na ukończenie wspólnej szkoły — do komisji budżetowej.
571. Zbór izraelicki w Brodach, przez p. Hausnera, w sprawie przedłożenia rządowego o

- wynagrodzeniu katechetów i nauczycieli religii — do komisji szkolnej.
572. Izraelicka gmina wyznaniowa w Przemyśle, przez p. Waygarta, jak wyżej — do komisji szkolnej.
573. Zbór izraelicki w Tarnowie, przez p. Rogoyskiego, jak wyżej — do kom. szkolnej.
574. Rada szkolna miejscowa w Lesienicach, przez p. Romańczuka, o podwyższenie płacy nauczycielowi — do komisji szkolnej.
575. Galicyjskie towarzystwo leśne we Lwowie, przez p. Pławickiego, z projektem ustawy o noszeniu odznaki przez służbę leśną — do komisji administracyjnej.
576. Ks. Sylwester Piórek, wikary w Krystynopolu, przez p. Kopycińskiego, o remunerację za udzielanie nauki religii — do komisji szkolnej.
577. Cyprian Leszczyj, nauczyciel, przez p. Romańczuka, o przyznanie drugiego pięciolecia — do komisji szkolnej.
578. Ks. Franciszek Zajączek, gwardyan OO. Reformatów w Sądowej Wiszni, przez p. Szepetyckiego, o zapomogę na restaurację kościoła — do komisji budżetowej.
579. Piotr Wieliczkowski, ukończony uczeń szkoły garncarskiej w Kołomyi, przez p. Bryczyńskiego, o pomoc na wyjazd za granicę dla dalszego kształcenia się — do komisji budżetowej.
580. Stanisław Lewandowski, artysta rzeźbiarz, przez p. Lanckorońskiego, o zapomogę na dokończenie studyów artystycznych — do komisji budżetowej.
581. Julian Hawel, uczeń akademii sztuk pięknych w Wiedniu, przez p. Pilata, o zapomogę — do komisji budżetowej.
582. Kamilla Des Loges, przez p. Merunowicza, o subwencję na dalsze kształcenie się w rysunkach — do komisji budżetowej.
583. Rada szkolna miejscowa w Bilem, przez p. Leona Sapiechę, o podwyższenie płacy nauczycielowi — do komisji szkolnej.
584. Gospodarze wsi Suszna, przez p. Stan. Badeniego, o zapomogę na odbudowanie się po pożarze — do komisji budżetowej.
585. Stowarzyszenie młodzieży izraelickiej handlowej w Brodach, przez p. Hausnera, o zapomogę — do komisji budżetowej.
586. Jerzy Michałowski, nauczyciel przez p. Mazarakię, o pierwszy dodatek pięcioletni — do komisji szkolnej.
587. Ten sam, przez p. Mazarakię, o zapomogę — do komisji budżetowej.
588. Antoni Klebowicz, emerytowany nauczyciel, przez p. Mazarakię, o udzielenie 2. pięciolecia lub odprawy — do komisji szkolnej.
589. Karolina Szczepanowiczowa, wdowa po nauczycielu, przez p. Scipiona, o roczny zasiłek — do komisji szkolnej.
590. Marya Starzewska, wdowa, przez p. Smolkę, o wsparcie — do komisji budżetowej.
591. Rada szkolna miejscowa w Świątnikach górnych, przez p. Romanowicza, o podwyższenie płac tamt. nauczycielom — do komisji szkolnej.
592. Bolesław Mikuliński, prezes komisji dostaw dla c. k. armii, przez p. Romanowicza, w sprawie docentralizacji rozdawnictwa robót — do komisji przemysłowej.
593. Gminy powiatu Łańcuckiego, przez p. Scipiona, w sprawie projektu do ustawy o pi-sarzach gminnych — do komisji gminnej.
594. Gmina Kozielniki, przez p. Merunowicza, o niżenie prestacyi na utrzymanie nauczyciela — do komisji szkolnej.
595. Gmina Zboiska, przez p. Merunowicza, o zasiłek na regulację szkodliwego potoku — do komisji gospodarstwa krajowego.
596. Gmina Malinówka, przez p. Bobczyńskiego, o zapomogę na dokończenie budynku szkolnego — do komisji budżetowej.
597. Gmina Milatycze, przez p. Merunowicza, jak wyżej — do komisji budżetowej.
598. Członkowie gmin powiatu Łańcuckiego, przez p. Scipiona, o zmianę ustawy drogowej — do komisji drogowej.
599. Gmina i obszar dworski Niewistka, przez p. Bobczyńskiego, w sprawie rządowego projektu o wykupnie prawa propinacyi — do komisji propinacyjnej.
600. Edmund hr. Krasicki, właściciel Lipska, przez p. Gniewosza, jak wyżej — do komisji propinacyjnej.
601. Feliks Gniewosz, właściciel dóbr, przez p. Stanisława Gniewosza, jak wyżej — do komisji propinacyjnej.

602. Józef Jordan, właściciel Olszanicy, przez p. Gniewosza, jak wyżej—do komisji propinacyjnej.
603. Rada szkolna miejscowa w Winnikach, przez p. Merunowicza, o podwyższenie płacy nauczycielom — do komisji szkolnej.
604. Antoni Gacek, właściciel domu i sklepu w Radawie, przez p. Merunowicza, w sprawie ukarania przemytnika — do komisji petycyjnej.
605. Marya Karpuszek, wdowa po inżynierze Wydziału krajowego, przez p. Hoszarda, o podwyższenie pensji wdowiej i wyznaczenie dodatku dla dzieci — do komisji budżetowej.
606. Stanisław Sebastian Będzikiewicz, przez p. Wereszczyńskiego, o subwencję na naukę sztucznej hodowli ryb — do komisji budżetowej.
607. Jakób Nabak, nauczyciel w Wiklinie, przez p. Zamoyskiego, o zapomogę — do komisji budżetowej.

JE. hr. Marszałek. Do łaski marszałkowskiej złożony został wniosek. Upraszam p. sekretarza o odczytanie.

Sekretarz p. Adam Jędrzejowicz (czyta).

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt do ustawy krajowej, podług których Wydziały Rad powiatowych, Magistraty i Zwierzchności gminne byłyby obowiązane, ilekroć się dowiedzą o zamiarze restauracyi, przebudowania lub sprzedania na ich terytorjum znajdujących się budowli i pomników historycznych albo starożytnych zabytków sztuki, niemniej gdy się dowiedzą o odkryciu przedhistorycznych lub archeologicznych przedmiotów, o wypadkach powyższych odnośnemu konserwatorowi z dokładnem ile możności opisaniem przedmiotu bezzwłocznie donieść.

We Lwowie dnia 15. Października 1888.

Ludwik Wierzbicki,
wnioskodawca.

Płaziński, Czartoryski, Jan Szeptycki, L. Sapieha, Sanguszko, dr. Majer, Onyszkiewicz, Romanowicz, Tadeusz Langie, W. Koziebrodzki, Fruchtmann, Łubieński, Max, Romańczuk, Moysa,

Scipio, Struszkiewicz, Leniński, Zoll, Mazaraki, Klucki, Pilat, Gnoiński, Zborowski, Popiel, Kapri, Wajgel, Roman Potocki.

JE. hr. Marszałek. Jest jeszcze interpelacya do JE. p. Namiestnika. Upraszam o odczytanie tejże.

Sekretarz p. Adam Jędrzejowicz (czyta):

Interpelacya

do p. komisarza rządowego.

Niżej podpisani mają zaszczyt zapytać p. komisarza rządowego:

1. Co wiadomem jest c. k. Rządowi o szkołach zrzadzonych w ciągu r. b. przez San w obrębie gmin Kępa Rzczycka i Żabno powiatu Tarnobrzskiego przez ciągłe podmywanie brzegu.

2. Jeśli szkody są, jakie środki przedsięwziął c. k. Rząd w celu ochronienia mieszkańców tychże gmin od dalszych szkód?

Popiel m. p.

Sw. Henzel, Tadeusz Langie, Klucki, Zamoyski, S. Badeni, Starowiejski, Płaziński, S. Koziebrodzki, Mycielski, Piotr Gross, W. Struszkiewicz, Skrzyński, Ed. Jędrzejowicz, Wodzicki, Łoziński.

JE. hr. Marszałek. Przed przystąpieniem do porządku dziennego, daję głos p. Arturowi hr. Potockiemu, który o to prosił.

P. Artur hr. Potocki. Wysokiemu Sejmowi rozdany został budżet krajowy, uchwała finansowa będzie Wysokiej Izbie także dziś jeszcze rozdana, dlatego oświadczam w imieniu komisji budżetowej, że wszystkie petycje do komisji budżetowej odesłane, umieszczenia w budżecie znaleźć nie mogą.

Równocześnie upraszam w imieniu komisji budżetowej o odesłanie petycji L. 548/446 przełożęństwa zboru izraelickiego do komisji szkolnej, gdyż ta petycja dotyczy ustawy o wynagrodzeniu nauczycieli religii w szkołach ludowych, co właściwie do komisji budżetowej, jako sprawa nie cyfrowa nie należy.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z odesłaniem petycji lwowskiego zboru izraelickiego w sprawie wynagrodzenia dla nauczycieli religii, do komisji szkolnej zamiast do komisji budżetowej, raczy rękę podnieść. (Większość.) Będzie odesłaną do komisji szkolnej.

Przystępujemy do porządku dziennego. Pierwszym punktem jest:

Trzecie czytanie ustawy zaprowadzającej zmiany w ustawie krajowej z 8. Grudnia 1881 Dz. ust. kraj. Nr. 71 o używaniu ogierów prywatną własnością będących. Sprawozdawca poseł Zamoyski ma głos.

Upraszam pana sprawozdawcę o odczytanie tego paragrafu, który uległ zmianie.

Sprawozdawca p. hr. Zamoyski. Ustawa ta uległa w drugim czytaniu zmianie o tyle, że ostatni ustęp §. 4 przedłożenia rządowego utrzymał się przy głosowaniu w Wysokiej Izbie w skutek przemówienia JE. p. Namiestnika.

Ustawa brzmi jak następuje (czyta):

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zaprowadzająca zmiany w ustawie z d. 8. Grudnia 1881 Dz. ust. kraj. Nr. 71 o używaniu do stanowienia ogierów, będących prywatną własnością.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Paragraf 2. i paragraf 4. ustawy z dnia 8. Grudnia 1881 Dz. ust. kraj. Nr. 71 mają w przyszłości brzmieć jak następuje:

§. 2.

Ktokolwiek życzy sobie uzyskać dla ogiera licencję na nadchodzący okres stanowienia, obowiązany jest zgłosić się z tem żądaniem ustnie lub pisemnie w terminie drogą rozporządzenia wykonawczego ustanowionym, do politycznej władzy powiatu, w którym zamieszkuje.

Na podstawie wniesionych zgłoszeń ustanawia c. k. Namiestnictwo odpowiadającą ilość komisyj do licencyjonowania ogierów i w stosownym czasie podaje do publicznej wiadomości za pośrednictwem powiatowych władz politycznych i zwierzchności gminnych (obszarów dworskich) miejsce urzędowania każdej komisji, równie jak termin publicznie odbyć się mającego licencyjonowania.

§. 4.

Komisya uznać może jedynie te z pomiędzy przedstawionych jej ogierów za zdadne do sta-

nowienia, względem których okaże się przy rewizyi, że są zdrowe, nie mają żadnej wady dziedzicznej, że się kwalifikują do rozplodu i odpowiadają rasom i typom krajowym.

Komisya ma wyraźnie wymienić w karcie licencyjnej, do jakiego rodzaju klaczy lub dla jakiej rasy uznaje ogiera za odpowiedniego.

Do licencyjonowania, a w szczególności do powzięcia uchwały o zdadności przedstawionego ogiera potrzeba — z wyjątkami w dalszych ustępach przewidzianymi — obecności przynajmniej trzech członków komisji. Uchwała zapada większością głosów; przy równości głosów staje się uchwałą to zdanie, za którem głosuje przewodniczący.

Jeżeli jest tylko dwóch członków obecnych, natenczas mogą oni także dokonać licencyjonowania, jednak ważną uchwałę tylko wtedy powziąć, gdy się co do zdadności lub niezdadności do rozplodu dotyczącego ogiera zgadzają. W razie niezgodności rozstrzyga ostatecznie Namiestnictwo, względnie udziela lub odmawia licencji w imieniu komisji licencyjnej dla dotyczącego ogiera.

Licencyjonowania może w końcu także sam zastępca komendy stadników rządowych dokonać, jeżeli brak innych udział biorących członków komisji, jednak konował w myśl §. 3 jest współczynnym. W tym wypadku należy także ostateczna decyzja, czy licencya ma być udzieloną czy też odmówioną, do Namiestnictwa w imieniu komisji licencyjonalnej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje w trzecim czytaniu ustawę, zechce rękę podnieść. (Większość.) Ustawa jest w trzecim czytaniu przyjętą.

Następnym punktem porządku dziennego jest: Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Władysława Koziembrodzkiego w przedmiocie uchwalenia ustawy o przymusowym tępieniu myszy polnych. (Aleg. 85.) Sprawozdawca poseł Mycielski ma głos.

Sprawozdawca p. hr. Mycielski (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 85).

P. Adam Jędrzejowicz. Wnoszę uwolnienie sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Kto się zgadza z uwolnieniem p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania, zechce rękę podnieść. (Większość.) Proszę odczytać wnioski komisji.

Sprawozdawca p. hr. Mycielski (czyta):

„1. Wzywa się c. k. Namiestnictwo, aby za pośrednictwem organów swoich, to jest Starostw, starało się nakłonić i pouczyć gminy i obszary dworskie do wspólnego niszczenia myszy.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby na najbliższej sesji sejmowej wniósł projekt „o ustawodawczem uregulowaniu sprawy tępienia myszy.“

Tem samem załatwia się petycyje L. 339 pet 271 i 567/pet. 459.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wnioski komisji, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wnioski komisji są przyjęte.

Z porządku dziennego następuje: Sprawozdanie komisji drogowej:

a) z petycji gmin Markowce i Ladzkie z powiatu Tłumackiego, o subwencję na utrzymanie drogi Markowce-Kamienna, łączącej powiat Tłumacki z Nadwórniańskim;

b) z petycji gminy Słupia powiatu Limanowskiego, o udzielenie wsparcia mieszkańcom gminy Słupia w formie subwencji na rekonstrukcję drogi gminnej;

c) z petycji Wydziału Rady powiatowej w Żydaczowie, o subwencję na budowę mostu na rzece Stryju pod Żydaczowem;

d) z petycji Rady gminnej w Mizuniu, o udzielenie dalszej koncesji mytniczej na lat pięć od dwóch mostów na rzece Mizuniu. Sprawozdawca poseł Dembowski ma głos.

Sprawozdawca p. Dembowski (czyta):

L. s. 393.

Sprawozdanie

komisji drogowej w sprawie petycji gmin Markowce i Ladzkie z powiatu Tłumackiego.

Gmina Markowce i Ladzkie zanosząc w podaniu swoim prośbę o wyjednanie im subwencji Jednorazowej w kwocie 1.000 zł. wyraźnie ozna-

cza cel, na który kwota powyższa ma być użytą tj. na konserwację drogi łączącej powiaty Nadwórniański z drogą krajową Tyśmienicko-Kołomyjską; ponieważ jednak okólnik Wydziału kraj. z 22. Grudnia 1882 wyraźnie normuje cele, na które powiatom lub gminom Wydział kraj. użyć może subwencji t. j. tylko na budowę lub rekonstrukcję drogi, a że petycja gminy Markowce i Ladzkie na inny cel kwotę 1.000 zł. przeznaczają, przeto komisya drogowa wnosi:

Wys. Sejm przechodzi nad prośbą gminy Markowce i Ladzkie do porządku dziennego.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji, raczy rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Następuje dalsze sprawozdanie komisji drogowej.

Sprawozdawca p. Dembowski (czyta):
Ls. 541.

Sprawozdanie

komisji drogowej w sprawie petycji gminy Słupia, powiatu Limanowskiego.

Wysoki Sejmie!

Gmina Słupia wnosząc petycję o subwencję do Wysokiego Sejmu, nie określiła wyraźnie celu, na jaki ona ma być użytą, twierdząc raz że na budowę drogi prowadzącej z Lasocic do Limanowej, drugi raz, że na jej rekonstrukcję. Ponieważ równobrzmiące podanie wniesionem także zostało do Wydziału krajowego, komisya drogowa wnosi:

Prośbę gminy Słupia odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji raczy rękę podnieść (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Następuje dalsze sprawozdanie komisji drogowej.

Sprawozdawca p. Dembowski (czyta):
Ls. 568.

Sprawozdanie

komisji drogowej w sprawie petycji Wydziału Rady powiatowej w Żydaczowie.

Wysoki Sejmie!

Wydział Rady powiatowej w Żydaczowie wniósł prośbę o subwencję na budować się mający most na rzece Stryju pod Żydaczowem. Potrzebę budowy takiego mostu udowadnia Wydział powiatowy:

1. Uchwałą rady gminnej Żydaczowskiej przeznaczającej 1.000 zł. na budowę mostu.

2. Oraz oświadczeniem Wgo Winnickiego prezesa rady powiatowej w Żydaczowie a właściciela Turad, że w razie budowy tego mostu on także sumą 1.000 zł. do kosztów budowy mostu się przyczyni.

3. Fundacya hr. Skarbka posiadająca grunta po obu brzegach rzeki Stryj, także obiecuje niewątpliwie na ten cel jakąś kwotę ofiarować.

Rada powiatowa w Żydaczowie przekonana o potrzebie budowy tego mostu, uchwaliła na posiedzeniu 25. Września r. b. na podstawie projektu sporządzonego przez inżyniera Wydziału krajowego, rozpoczęcie budowy, redukując preliminarz kosztów budowy, z 36.474 zł. 31 ct. na 24.000 zł. Gdy wszakże pomimo uchwały rady powiatowej żydaczowskiej, obowiązującej się z funduszków powiatowych dostarczyć sumę 15.000 i dwóch dobrowolnych datków w sumie 2.000 zł. koszta budowy muszą być daleko wyższe, Wydział rady powiatowej w Żydaczowie, widzi się zmuszonym, udać się o subwencję na budowę mostu na rzece Stryju pod Żydaczowem do Wysokiego Sejmu, tłumacząc się już to obciążeniem sił podatkowych powiatu sumą 15.000 zł. którą na ten cel przeznaczają, jak również kłęską ogniową, która w Kwietniu b. r. Żydaczów, w Sierpniu Mikołajów, a we Wrześniu r. b. Żurawno srodze nawiedziła.

Komisya drogowa uznając słuszność motywów przez Wydział rady powiatowej w Żydaczowie przywiedzionych, uznając zarazem potrzebę budowy tego mostu, ze względu na ważność komunikacji z koleją Czerniowiecką, względnie z powiatami Brzeżańskim i Rohatyńskim, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przekazuje się prośbę Wydziału rady powiatowej w Żydaczowie, Wydziałowi krajowemu do załatwienia, w ten sposób: 1. aby o ile fundusze na cele subwencji drogowych preliminarzem objętych wyczerpane nie zostały na rok

1889 kwotą subwencyjną bezzwłocznie według możliwości stosowną do kosztów budowy mostu się przyczynił; 2. z funduszków pożyczkowych bezprocentowych na cele drogowe przeznaczonych, Wydziałowi rady powiatowej w Żydaczowie możliwą pożyczkę udzielił.

JE hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta, kto przyjmuje wniosek komisji zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Następuje dalsze sprawozdanie komisji drogowej.

Sprawozdawca p. Dembowski (czyta):
Ls. 570.

Sprawozdanie

komisji drogowej z petycji Rady gminnej w Mizuniu, o udzielenie dalszej koncesyi mytniczej na lat pięć od dwóch mostów na rzece Mizuniu.

Wysoki Sejmie!

Gmina Mizuń w powiecie Doliniańskim posiada koncesyę mytniczą nadaną jej najwyższem postanowieniem z d. 21. Lutego 1884 na dwóch mostach na rzece Mizuniu na lat pięć. Koncesya ta gaśnie, przeto w roku przyszłym — obecnie gmina wniosła petycyę do Wys. Sejmu z prośbą, aby koncesya ta na dalsze lat pięć była jej przedłużoną. Komisya drogowa nie jest jednak w możności z załączonych aktów osądzić, czy powody, dla których gmina koncesyę mytniczą w r. 1884. otrzymała, przemawiają obecnie również za dalszem przedłużeniem tej koncesyi mytniczej. Dla tego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Rady gminnej w Mizuniu przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i dalszego urzędowania.

JE hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji, raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej z petycji Dyrekcyi niemieckiej izraelskiej szkoły wyznaniowej we Lwowie, o uwolnienie od opłacania dodatku indemnizacyjnego i krajowego. (**Aleg. 86.**) Sprawozdawca poseł Chrzanowski ma głos.

Sprawozdawca p. Chrzanowski. Ponieważ sprawozdanie jest drukowane, więc sądzę,

że Wysoka Izba uwolni mię od czytania i dla tego odczytam tylko wniosek. (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm nie może uwzględnić petycji Dyrekcji szkoły wyznaniowej izraelickiej we Lwowie i przechodzi nad nią do porządku dziennego.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji budżetowej, raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej z petycją Wydziałów powiatowych Myślenice, Wieliczka i Chrzanów i kilkunastu gmin z tychże powiatów, o zasiłek z powodu kłeski gradobicia i wylewu. (Aleg. 87.) Sprawozdawca p. Wrotnowski ma głos.

Sprawozdawca p. Dr. Wrotnowski (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 87.)

P. Artur hr. Potocki. Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania, kto się z nim zgadza, raczy rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Upraszam p. sprawozdawcę o odczytanie wniosku.

Sprawozdawca poseł Dr. Wrotnowski (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Otwiera się Wydziałowi krajowemu na rok 1889 kredyt do wysokości sumy 9.000 zł., z którego będzie on władnym udzielić Reprezentacyom powiatów:

Myślenickiego, pożyczkę do wysokości 3.000 zł.	
Wielickiego, " " 3.000 "	
Chrzanowskiego, " " 3.000 "	

spłacałną funduszowi krajowemu bez procentu, ratami nie sięgającymi po za dzień ostatni Grudnia 1899 r.

2. Petycyę gmin: Bystra, Wiśniowa i Siedzina z powiatu Myślenickiego; gmin Kobielnik, Wierzbowa, Poznachowice górne i dolne, Gruszowa, Zegartowic, Krzesławic i Węglówka z powiatu Wielickiego; wreszcie gminy Lgota z powiatu Chrzanowskiego, poczytuje się za załatwione.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wnioski

komisji budżetowej, odczytane przez p. sprawozdawcę, zechce rękę podnieść. (Większość). Wnioski komisji są przyjęte.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego z powodu powodzi zatorowej w powiatach zachodniej części kraju. (Aleg. 88.) Sprawozdawca p. Jan Stadnicki ma głos.

Sprawozdawca p. Jan hr. Stadnicki. Proszę uwolnić mię od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. P. sprawozdawca prosi o uwolnienie go od czytania sprawozdania. Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). P. sprawozdawca jest uwolniony od czytania sprawozdania. Upraszam o odczytanie wniosku.

Sprawozdawca poseł Jan hr. Stadnicki (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o powodzi zatorowej w powiatach zachodniej części kraju.

2. Sejm udziela Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1888 w kwocie 13.700 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wnioski komisji budżetowej odczytane przez p. sprawozdawcę, zechce rękę podnieść. (Większość). Wnioski są przyjęte.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu folwarku Dublańskiego na r. 1889. (Aleg. 89.) Sprawozdawca p. Abrahamowicz ma głos.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 89.)

P. Adam Jędrzejowicz. Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Kto się z nim zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty. Otwieram rozprawę ogólną. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta; przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Upraszam p. sprawozdawcę o odczytanie pojedynczych pozycji.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka I.

Wydatki na gospodarstwo.

Poz. 1. Płace i zasługi wraz z wynagrodzeniem administratora i częścią płacy kasyera 1.600 zł.

Poz. 2. Najem robotnika 2.400 zł.

Poz. 3. Dokupno i zmiana nasienia 250 zł.

Poz. 4. Dokupno nawozów dopełniających 300 zł.

Poz. 5. Dokupno karmy, owsa, kiełków i makuchów 2.000 zł.

Poz. 6. Zastąpienie zużytych koni i uprzęży 300 zł.

Poz. 7. Utrzymanie budynków i ogrodzeń 150 zł. — nadzw. 600 zł.

Poz. 8. Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni 260 zł.

Poz. 9. Utrzymanie rowów i dróg 50 zł.

Poz. 10. Wywóz stawarki i urządzenie stawów — nadzw. 300 zł.

Poz. 11. Melioracje łąk — nadzw. 720 zł.

Poz. 12. Drenowanie pól — nadzw. 800 zł.

Poz. 13. Zabezpieczenie od pożaru i zarazy 300 zł.

Poz. 14. Kuchnia folwarczna 200 zł.

Poz. 15. Koszta kancelaryjne 25 zł.

Poz. 16. Światło i smarowidło 50 zł.

Poz. 17. Kultura lasu 100 zł.

Poz. 18. Rogatki, posełki i jazdy w interesach folwarku 100 zł.

Suma rubryki I. — zwycz. 8.085 zł. nadzwycz. 2.420 zł., razem 10.505 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa szczegółowa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubr. I? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę pierwszą w wysokości 10.505 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka I. jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka II.

Poz. 19. Cegielnia 1800 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ru-

brykę II. w wysokości 1.800 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka II. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubr. III.

Podatki i opłaty.

Poz. 20. Podatek gruntowy i domowy 550 zł.

Poz. 21. Podatek dochodowy z propinacyi 60 zł.

Poz. 22. Należyłość od przeniesienia własności folwarku, piąta rata nadzw. 268 zł.

Poz. 23. Na naprawę kościoła i budynków plebańskich. —

Poz. 24. Należyłość konkurencyjna na budowę cerkwi w Malechowie nadzw. 1.566 zł.

Suma rubryki III. Zwyczajn. 610 zł. — Nadzwycz. 1.834 zł. — Razem 2.444 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę III. w wysokości 2.444 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka III. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubr. IV.

Splata kapitałów i odsetków dłużnych.

Poz. 25. Bankowi krajowemu we Lwowie: umorzenie pożyczki 16.500 zł. — 1 i 2 rata kapitału wraz z odsetkami 825 zł.

Poz. 26. Renta c. k. galic. towarzystwu gospodarczemu 1.600 zł.

Suma rubryki IV. zwyczajn. 2.425 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę IV. w wysokości 2.425 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka IV. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubr. V.

Poz. 27. Rozmaite nieprzewidziane 50 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę V. w wysokości 50 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka V. jest przyjęta.

Następują dochody.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubr. I.

Dochody.

Dochody z gospodarstwa.

Pozycya 1. a) Ze sprzedaży ziemiopłodów 5.500 zł.

b) Za owies i siano dostarczone szkołom 680 zł.

Poz. 2. Z wynajętych ról, łąk i pastwisk 900 zł.

Poz. 3. Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:

a) krowiarnia: α) mleko 4.000 zł.

β) przychówek 400 zł.

γ) braki i opasy 400 zł.

b) Nierogaczna 120 zł.

c) Owce 40 zł.

d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół 1.000 zł.

Poz. 4. Z lasu i stawów 280 zł.

Suma rubryki I. Zwyczajn. 13.320 zł.

Rubr. II.

Poz. 5. Z cegielni 2.000 zł.

Rubr. III.

Dochody z propinacyi i polowania.

Poz. 6. Z propinacyi 420 zł.

Poz. 7. Z polowania 25 zł.

Suma rubryki III. Zwyczajne 445 zł.

Rubr. IV.

Poz. 8. Rozmaite nieprzewidziane 50 zł.

Suma dochodów zwyczajnych 15.815 zł.

W porównaniu z wydatkami 17.224 zł. okazuje się niedobór na rok 1889. — 1.409 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę I. II. III. IV. dochodów z pozycjami od 1. do 8. w łącznej kwocie 15.815 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryki dochodów są przyjęte.

Z kolei następuje: Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu Wydziału krajowego dla szkoły ogrodniczej w Tarnowie na rok 1889. (Aleg. 90). Sprawozdawca poseł Abrahamowicz ma głos.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z. (czyta):

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu Wydziału krajowego szkoły ogrodniczej w Tarnowie na r. 1889.

Wydatki tej szkoły, która ma wejść w życie w roku 1889., oblicza Wydział krajowy na zł. 6.780. Dochody na 3.340 zł., ztąd czyni niedobór mający być pokryty z funduszu krajowego 3.440 zł.

Jak wiadomo, szkoła ta przeniesioną została z Czernichowa. Czy i o ile okaże się ona użyteczniejszą od byłej szkoły ogrodniczej w Czernichowie, okaże przyszłość, dziś wypada jedynie skonstatować, że jej przeniesienie obciążęło budżet krajowy wydatkiem rocznym nowym co najmniej 3.000 zł. czyniącym.

Okoliczność ta dowodzi jasno, iż w reformach podobnych należy mieć na uwadze obok innych względów, niemniej a może i w pierwszym rzędzie fundusz krajowy.

Uchwalony na rok 1888. niedobór szkoły ogrodniczej w Czernichowie wynosił 665 zł., był zatem mniejszy od obliczonego niedoboru szkoły ogrodniczej w Tarnowie o 2.775 zł

Po nadto jednak przybywa koszt utrzymania pozostałego sadu i ogrodu w Czernichowie, który uczyni po dokonaniem już zredukowaniu preliminarza Wydziału krajowego jeszcze około 800 zł. rocznie, a po strąceniu możliwych lubo wątpliwych dochodów, w każdym razie 300 do 400 zł. — tak, iż jak to już rzekliśmy, fundusz krajowy minimalnie o 3.000 zł.łożyć będzie więcej na utrzymanie szkoły ogrodniczej w Tarnowie, niż kosztowała szkoła ta w Czernichowie.

Po tem wyjaśnieniu wnosi komisya budżetowa wydatki i dochody szkoły ogrodniczej w Tarnowie, we wszystkich pozycjach zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Proszę odczytać pojedyncze rubryki.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z (czyta):

Wydatki.

Rubryka I.

Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel kierownik, płaca 1.200 zł. Dodatek atywalny 140 zł. Razem 1.340 zł.

Poz. 2. Nauczyciel fachowy pomocniczy 720 zł.

Dodatek aktywalny 60 zł. Razem 780 zł.

Poz. 3. Kapelan i katecheta 100 zł.

Poz. 4. Nauczyciele pomocniczy (do nauk ogólnie kształcących, a po części i zasadniczych) 300 zł.

Poz. 5. Ochmistrz 100 zł.

Suma rubryki I. 2.620 zł.

Rubryka II.

Koszta administracji.

Poz. 6. Zarząd:

a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 100 zł.

b) służba szkolny 180 zł. Razem 280 zł.

Poz. 7. Opał 120 zł.

Poz. 8. Oświetlenie 50 zł.

Poz. 9. Utrzymanie budynków

Poz. 10. Ubezpieczenie „

Poz. 11. Płaca kominiarza

Poz. 12. Sprzęty i ruchomości 50 zł.

Poz. 13. Najem pomieszkania dla kierownika 200 zł.

Poz. 14. Lekarz, apteka i różne inne 60 zł.

Suma rubryki II. 860 zł.

Rubryka III.

Utrzymanie uczniów.

Poz. 15. Stołowanie

Poz. 16. Odzież, pościel i pranie dla 20 uczniów po 150 zł. Razem 3.000 zł.

Rubryka IV.

Potrzeby naukowe.

Poz. 17. Przybory do pisania i nauki uczniów 100 zł.

Poz. 18. Przykupno środków naukowych 200 zł.

Suma rubryki IV. 300 zł.

Suma wydatków 6.780 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubryki wydatków I, II, III, IV. w poz. 1—18. włącznie w kwocie 6.780 zł. raczy rękę podnieść. (Większość). Rubryki I—IV. są przyjęte.

Następują dochody.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz (czyta):

Dochody.

Rubryka I.

Subwencye.

Poz. 1. Z c. k. Skarbu Państwa 2.300 zł.

Poz. 2. Od gminy miasta Tarnowa 250 zł.

Poz. 3. Od rady powiatowej w Tarnowie 300 zł.

Suma rubryki I. 2.850 zł.

Rubryka II.

Poz. 4. Opłaty na utrzymanie 250 zł.

Rubryka III.

Poz. 5. Zarobek 20 uczniów po 12 zł. 240 zł.

Suma dochodów 3.340 zł.

W porównaniu z wydatkami 6.780 zł. okazuje się niedobór 3.440 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubryki I, II, III. dochodów z pozycjami od 1. do 5. w łącznej wysokości 3.340 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryki dochodów są przyjęte.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowych niższych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach na rok 1889. (Aleg. 91.). Sprawozdawca poseł Abrahamowicz ma głos.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 91.).

P. Pławicki. Uwolnić p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Kto się zgadza z tym wnioskiem raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Otwieram rozprawę ogólną nad tem sprawozdaniem komisji budżetowej. Czy żąda kto głosu w rozprawie ogólnej?

P. Struszkiewicz. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Struszkiewicz ma głos.

P. Struszkiewicz. W sprawie szkół rolniczych w ogóle nie otrzymaliśmy żadnego przedłożenia. Spóźnienie to przedłożenia zapowiedział już Wydział krajowy w swoim sprawozdaniu z czynności swoich, motywując, że sprawozdania z czynności swoich w porę wygotować nie mógł z powodu braku sprawozdań dyrekcji.

Jednakowoż nie mogę pominąć przy tej sposobności załatwienia budżetu, spraw tych szkół

niższych rolniczych, ażeby na kilka okoliczności nie zwrócić uwagi, bo wszyscy, kraj cały, interesuje się bardzo rozwojem tych szkół, a wszystko, co tylko ich rozwój warunkuje i do tego przyczynia się, jest nadzwyczaj ważne.

Kilkakrotnie podnosiłem już tutaj w tej Wysokiej Izbie, że brak komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół niższych rolniczych, do tej pory nam ciągle uczuwać się daje, a w skutek tego te szkoły niejako w prowizoryum ciągle muszą być trzymane.

Żałować więc wypada, że reskrypt Ministerstwa rolnictwa z r. 1885 dnia 14. Października doszedł dopiero w roku bieżącym do wiadomości Wydziału krajowego. W reskrypcie tym zasadniczo Ministerstwo zgadza się na utworzenie krajowej takiej komisji, niemniej zgadza się na przyznanie stypendyów odnośnych dla kształcenia nauczycieli za granicą albo w wyższych zakładach naukowych, celem przysporzenia sił profesorskich dla tych szkół niższych, a zawiadomienie to nadeszło do Wydziału krajowego dopiero w 3 lata po przyjęciu decyzji w Wiedniu.

Szkoda dotkliwa wyrządzona instytucjom krajowym, któremi mocno kraj się interesuje, zapewne powetowaną zostanie, ale już 3 lata upłynęło, 3 lata, które w rozwoju tych szkół wiele znaczą. Komisja gospodarstwa krajowego w wyczerpującem swoim sprawozdaniu pod tym względem parę, mnie się zdaje, że dwa razy Wysokiemu Sejmowi przedstawiła konieczność jak najszybszego załatwienia sprawy podręczników naukowych w tych szkołach, a Wysoka Izba na odnośny wniosek powzięła też i uchwałę.

Sprawa tych podręczników nie tylko dla uczniów, ale i nauczycieli jest ważną. Nie trzeba się dziwić, że tak niedaleka jeszcze tradycja rozwoju tych szkół nie mogła w żaden sposób spowodować ujednostajnienia pewnego, że się tak wyrażę, ograniczenia do tego właściwego stopnia wiadomości i wykładów o tych przedmiotach, które w takich szkołach winny być wykładane. Piekącą jest ta potrzeba tych podręczników. Przekonałem się także o tem, mając sposobność osobiście przy egzaminie zwiedzać te instytucje.

Wydział krajowy poczynił odpowiednie kroki, dotąd bezskuteczne. Mnie się zdaje, że możnaby o jeden krok naprzód pójść w tym kierunku, gdyby Wydział krajowy zechciał dla ocenienia

ewentualnie nadesłanych prac, oznaczyć z góry komisję, któraby miała orzekać o przydatności tych podręczników. Słyszałem bowiem od nauczycieli szkół rolniczych, że wielu z nich chętnie wzięłoby się do pisania odpowiednich podręczników w ich zakres wykładów wchodzących, gdyby wiedzieli z góry, jaka komisja pracę ich sądzić będzie. Jestto może motyw tylko formalny, jednakowoż jest wypowiedziany, a przez ustanowienie z góry takiej komisji, przez zamianowanie jej członków i ogłoszenie publicznie, sprawie by się dopomogło i dlatego sądzę, że Wydział krajowy także w tym kierunku iść powinien. Słusznie zwraca komisja budżetowa uwagę w jednym ustępie swojego sprawozdania na to, że datki dobrowolne, które na założenie tych szkół przez prywatne osoby lub instytucje były ofiarowane, dziś już zaledwie po 3 latach istnienia, zmniejszają się i że zachodzi obawa, iż one może wkrótce wpływać przestaną. Szkoły niższe rolnicze mają do spełnienia zadanie więcej lokalne, jakkolwiek wszystkie rozrzucone po kraju w rozmaitych punktach działając, powinny przyczyniać się i z pewnością przyczyniają się do podniesienia ogólnego postępu w rolnictwie, to jednakowoż każda z nich w pewnej miejscowości założona, przede wszystkim oddziaływać winna na swoje najbliższą okolicę, a ta najbliższa okolica niewątpliwie najprędzej jest w położeniu korzystania z zakładu.

Dlatego słuszną jest uwaga komisji budżetowej, że datki takie czy to od Rad powiatowych, czy instytucyj najbliższej okolicy takiej szkoły się znajdujących, winnyby wpływać i winny być ciągle. Nie dziwię się znanej rzeczy, że ofiarność pojedynczych obywateli, pociągniętych doniesłością celu, ostatecznie nie może być ciąglą, bo ofiarność nie może trwać długi czas, ale tam, gdzie bezpośredni pożytek okolica sama odnosi, tam Rady powiatowe, tam instytucje interesując się postępowaniem gospodarstwa rolnego, winny baczną i ciągłą opiekę zwracać na rozwój instytucji, a korzystając z nich, jak powiedziałem, bezpośrednio do ich utrzymania przyczynić się winny.

Tych kilka uwag chciałem tutaj wypowiedzieć w ogólnej dyskusji nad tym przedmiotem, dlatego tylko, ażeby zadokumentować tem samem, że sprawą rozwoju niższych szkół rolniczych, wszyscy, tak samo, jak ja, zdaje się interesujemy się bardzo żywo i zwracamy baczną

uwagę na każdy krok, który w tym kierunku się robi.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda jeszcze kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. P. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz. Zrzekam się głosu.

JE. hr. Marszałek. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Proszę p. Sprawozdawcę o odczytanie rubryki I. wydatków krajowej niższej szkoły w Horodence.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz (czyta):

Wydatki.

Rubryka I.

Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel kierownik, płaca 1.200 zł. Dodatek aktywalny 140 zł. Razem 1.340 zł.

Poz. 2. Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca 720 zł.

Dodatek aktywalny 60 zł. Razem 780 zł.

Poz. 3. Instruktor, płaca 480 zł.

Dodatek na wikt 120 zł. Razem 600 zł.

Poz. 4. Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca 350 zł.

Dodatek na wikt 35 zł. Razem 385 zł.

Poz. 5. Kapelan i katecheta 150 zł.

Poz. 6. Nauczyciel weterynaryi 150 zł.

Suma rubryki I. 3.405 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę I. wydatków, w kwocie 3.405 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka I. wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz (czyta):

Rubryka II.

Koszta administracji.

Poz. 7. Zarząd:

a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 100 zł.

b) służa szkolny 240 zł.

c) utrzymanie jednej pary koni 200 zł. Razem 540 zł.

Poz. 8. Opał 500 zł.

Poz. 9. Oświetlenie 100 zł.

Poz. 10. Utrzymanie budynków

Poz. 11. Ubezpieczenie budynków

Poz. 12. Płaca kominiarza razem poz. 10. 11. i 12. 200 zł. nadzw. 150 zł.

Poz. 13. Sprzęty i ruchomości 100 zł.

Poz. 14. Zakupno i utrzymanie narzędzi rolniczych 30 zł.

Poz. 15. Dopłata przy zamianie konia nadzw. 120 zł.

Poz. 16. Należytość rządowa od przeniesienia własności gruntów szkolnych, z wymierzonych 463 zł. 75 ct. spłacalnych w 10 latach, czwarta roczna rata 46 zł.

Poz. 17. Lekarz, apteka i inne 100 zł.

Suma rubryki II. 1.616 zł. nadzw. 270 zł. razem 1.886 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę II. wydatków, w kwocie 1.886 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka II. wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz (czyta):

Rubryka III.

Utrzymanie uczniów.

Poz. 18. Stołowanie

Poz. 19. Odzież, pościel i pranie dla 30 uczniów po 150 zł. Razem 4.500 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę III. wydatków, w kwocie 4.500 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka III. wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz (czyta):

Rubryka IV.

Potrzeby naukowe.

Poz. 20. Przybory do pisania i nauki uczniów 120 zł.

Poz. 21. Przykupno środków naukowych 200 zł.

Suma rubryki IV. 320 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę IV. wydatków, w kwocie 320 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka IV. wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka V.

Poz. 22. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży
pożarnej 40 zł.

Suma wydatków 9.881 zł. nadzw. 270 zł.
Razem 10.151 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę
V. wydatków w kwocie 40 zł. zechce rękę pod-
nieść. (Większość). Rubryka V. wydatków jest
przyjęta.

Następują dochody.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka I.

Dochody.

Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa
2.000 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę
I. dochodów w kwocie 2.000 zł. zechce rękę pod-
nieść. (Większość). Rubryka I. dochodów jest
przyjęta.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka II.

Poz. 2. Opłaty na utrzymanie uczniów:

a) Oddział horodeński c. k. Towarzystwa
gospodarczego galicyjskiego, 3 stypendya po
150 zł. Razem 450 zł.

b) Rada powiatowa horodeńska:

3 stypendya po 100 zł. Razem 300 zł.

1 stypendyum na 150 zł. Razem 450 zł.

c) Rada powiatowa tłumacka, 1 stypendyum
150 zł.

d) Gmina miasta Horodenki 100 zł.

e) Rada powiatowa w Kamionce strumiło-
wej 100 zł. Razem 1.250 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę
II. dochodów w kwocie 1.250 zł. zechce rękę pod-
nieść. (Większość). Rubryka II. dochodów jest
przyjęta.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka III.

Poz. 3. Czysty dochód z gruntów szkolnych
(6 morgów) 60 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę
III. dochodów, w kwocie 60 zł. zechce rękę pod-
nieść. (Większość). Rubryka III. dochodów jest
przyjęta.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z (czyta):

Rubr. IV.

Poz. 4. Zarobek 30 uczniów po 12 zł. 360 zł.
Suma dochodów 3.670 zł.

W porównaniu z wydatkami 10.151 zł., oka-
zuje się niedobór 6.481 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę
IV. dochodów w kwocie 360 zł. zechce rękę pod-
nieść (Większość.) Rubryka IV. dochodów jest
przyjęta.

Następuje krajowa niższa szkoła rolnicza
w Jagielnicy.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z (czyta):
Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Wydatki.

Rubr. I.

Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel kierownik, płaca 1.200 zł.
Dodatek aktywalny 140 zł. — razem 1.340 zł.

Poz. 2. Nauczyciel fachowy pomocniczy,
płaca 720 zł.

Dodatek aktywalny 50 zł. razem 780 zł.

Poz. 3. Instruktor, płaca 480 zł.

Wikt 85 zł. — razem 565 zł.

Poz. 4. Nauczyciel do nauk elementarnych,
płaca 300 zł.

Wikt 85 zł. — razem 385 zł.

Poz. 5. Kapelan i katecheta 150 zł.

Poz. 6. Nauczyciel weterynaryi 150 zł. —
razem 3.370 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę
I. wydatków, w kwocie 3.370 zł. zechce rękę pod-
nieść. (Większość.) Rubryka I. wydatków jest
przyjęta.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z (czyta):

Rubr. II.

Koszta administracji.

Poz. 7. Zarząd:

a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i porta 100 zł.

b) służa szkolny 240 zł.

c) zakupno narzędzi ręcznych rolniczych 30 zł. — razem 370 zł.

Poz. 8. Opał 400 zł.

Poz. 9. Oświetlenie 100 zł.

Poz. 10. Utrzymanie budynków

Poz. 11. Ubezpieczenie budynków } 250 zł.

Poz. 12. Płaca kominiarza

Poz. 13. Ruchomości i sprzęty 100 zł.

Poz. 14. Lekarz, apteka i różne inne 100 zł. — razem 1.320 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę II. wydatków w kwocie 1.320 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka II. wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz (czyta):

Rubr. III.

Utrzymanie uczniów.

Poz. 15. Stołowanie } dla 20 ucz.

Poz. 16. Odzież, pościel i pranie } po 150 zł.
razem 3.000 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę III. wydatków w kwocie 3.000 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka III. wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz (czyta):

Rubr. IV.

Potrzeby naukowe.

Poz. 17. Potrzeby do pisania i nauki uczniów 120 zł.

Poz. 18. Przykupno środków naukowych 200 zł. — razem 320 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę IV. wydatków w kwocie 320 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka IV. wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz (czyta):

Rubr. V.

Poz. 19. Czynsz dzierżawny za grunta używane przez szkołę 50 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę V. wydatków w kwocie 50 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka V. wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz (czyta):

Rubr. VI.

Poz. 20. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej 40 zł.

Suma wydatków 8.100 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę VI. wydatków w kwocie 40 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka VI. wydatków jest przyjęta.

Teraz proszę odczytać dochody.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz (czyta):

Dochody.

Rubr. I.

Poz. 1. Subwencja z c. k. Skarbu państwa 2.000 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę I. dochodów w kwocie 2.000 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka I. dochodów jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz (czyta):

Rubr. II.

Poz. 2. Opłaty na utrzymanie uczniów;

a) Rada powiatowa Czortkowska 300 zł.

b) Rada powiatowa Borszczowska 300 zł. —
razem 600 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę II. dochodów w kwocie 600 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka II. dochodów jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz (czyta):

Rubr. III.

Poz. 3. Czysty dochód z 24 morgów pola szkolnego 120 zł.

Rubr. IV.

Poz. 4. Zarobek 20 uczniów po 12 zł. 240 zł.

Suma dochodów 2.960 zł.

W porównaniu z wydatkami 8.100 zł. — okazuje się niedobór 5.140 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę III. i IV. dochodów w kwocie 120 i 240 zł. zechce rękę podnieść. (Większość) Rubryka III. i IV. dochodów są przyjęte.

Następuje krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z (czyta):
Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Wydatki.

Rubr. I.

Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel fachowy, zarazem kierownik, płaca 1.300 zł.

Dodatek aktywalny 240 zł. — razem 1.540 zł.

Poz. 2. Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca 720 zł.

Dodatek aktywalny 60 zł. — razem 780 zł.

Poz. 3. Instruktor 480 zł.

Poz. 4. Nauczyciel do nauk elementarnych 350 zł.

Poz. 5. Katecheta 100 zł.

Poz. 6. Nauczyciel weterynaryi 250 zł. — razem 3.500 zł.

Rubr. II.

Koszta administracji.

Poz. 7. Zarząd:

a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 100 zł.

b) służa szkolny 240 zł.

c) utrzymanie jednej pary koni szkolnych 400 zł.

d) zakupno i utrzymanie narzędzi ręcznych rolniczych 30 zł. — razem 770 zł.

Poz. 8. Opał 400 zł.

Poz. 9. Oświetlenie 100 zł.

Poz. 10. Utrzymanie budynków

Poz. 11. Ubezpieczenie budynków } 200 zł.

Poz. 12. Płaca kominiarza

Poz. 13. Sprzęty i ruchomości 100 zł.

Poz. 14. Lekarz, apteka i różne inne 100 zł. — razem 1.670 zł.

Utrzymanie uczniów.

Rubr. III.

Poz. 16. Stołowanie } dla 30 ucz.

Poz. 16. Odzież, pościei i pranie } po 150 zł.
razem 4.500 zł.

Potrzeby naukowe.

Rubr. IV.

Poz. 17. Przybory do pisanja i nauki uczniów 150 zł.

Poz. 18. Przykupno środków naukowych 200 zł. — razem 350 zł.

Rubr. V.

Poz. 19. Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej 40 zł.

Suma wydatków 10.060 zł.

Takie same wydatki, jakie są proponowane w preliminarzu Wydziału krajowego.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubryki I, II, III, IV. i V. wydatków w kwocie 10.060 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryki I, II, III, IV. i V. wydatków są przyjęte.

Proszę odczytać dochody.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z (czyta):

Dochody.

Rubr. I.

Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa 3.000 zł.

Rubr. II.

Poz. 2. Opłaty na utrzymanie uczniów:

a) Rada powiatowa Bialska 420 zł.

b) „ „ w Wadowicach 140 zł.

c) Gmiana miasta Kęty 50 zł.

d) p. Gabryela Wrotnowska 140 zł. — razem 750 zł.

Rubr. III.

Poz. 3. Czysty dochód z pola szkolnego (2 morgi) 20 zł.

Rubr. IV.

Poz. 4. Zarobek 30 uczniów po 8 zł. — razem 240 zł.

Suma dochodów 4.010 zł.

W porównaniu z wydatkami 10.060 zł., okazuje się niedobór 6.050 zł.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubryki I, II, III i IV dochodów w sumie 4.010 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryki I, II, III i IV dochodów są przyjęte.

Przystępujemy do następnego punktu porządku dziennego — (czyta):

Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu krajowej średniej szkoły rolniczej, tudzież folwarku w Czernichowie na rok 1889. (Aleg. 92.) Sprawozdawca poseł Abrahamowicz ma głos.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz. Przedewszystkiem muszę zwrócić uwagę Wysokiej Izby na zaszłą pomyłkę w druku sprawozdania. Na str. 1. w 8. wierszu od dołu winno być: „665 zł.“ zamiast: „155 zł.“ — (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 92.)

(Głosy: Prosimy uwolnić p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania.)

JE. hr. Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Pan sprawozdawca jest uwolniony od czytania.

Otwieram rozprawę ogólną nad sprawozdaniem komisji. Czy żąda kto głosu?

P. Władysław hr. Koziebrodzki. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Władysław hr. Koziebrodzki ma głos.

P. Władysław hr. Koziebrodzki. W dwóch poprzednich sesjach sejmowych zabierałem głos przy tej samej rozprawie budżetu folwarku w Czernichowie. Roku zeszłego nawet bardzo szczegółowej poddałem krytyce pozycje, jakie w preliminarzu tym się znajdują. Powtarzać się nie chcę, lecz muszę zaznaczyć, że z dziwną monotonnością budżet ten co roku się powtarza bez żadnych zmian i bez żadnych bliższych objaśnień.

W roku zeszłym porównywałem administrację, jaka jest w Dublanach z administracją folwarku w Czernichowie, a obydwie administracje są w rękach Wydziału kraj., i znajdowałem ogromną różnicę na korzyść administracji w Dublanach. A ten sam stan rzeczy jest i w roku bieżącym. Nie chcę szczegółowo przechodzić pojedynczych pozycji, a podnoszę tylko jeden fakt

tyczący się najmu robotników. W Dublanach najem robotników kosztuje rocznie 2.400 zł., w Czernichowie 800 zł.; zważywszy, że w Dublanach jest 300 morgów pola, a w Czernichowie tylko 50, wypada, iż na jeden morg gruntu w Czernichowie najem robotnika kosztuje rocznie 16 zł.; w Dublanach tylko 8. My gospodarze wiemy, czy to jest możebnością, ażeby taka suma wydatków na jeden morg wypadła; my, co gospodarujemy, wiemy, że gdyby takie wydatki były ponoszone na jeden morg, w takim razie żadne gospodarstwo absolutnie utrzymałoby się nie mogło i pochłaniało wszelkie zyski. Na tę pozycję nalegam i dziś jeszcze raz ją podnoszę, a upieram się przytem z tego względu głównie, że szkoła czernichowska dostarcza mniejszych dla gospodarstw urzędników, ekonomów, dozorców; pragnę tedy, aby przedewszystkiem w dzisiejszych trudnych i ciężkich rolniczych stosunkach zwróconą była jak największa uwaga na taniość administracji, jest to jedna z rzeczy najważniejszych; nie chciałbym tedy, ażeby uczeń w tej szkole czernichowskiej miał przed oczami w każdym razie albo marnowania pracy, albo zły dozór, albo może jeszcze coś gorszego.

Przyzna każdy, że w porządnej administracji żadną miarą obrobienie morga gruntu 16 zł. kosztować nie może. Powiedziałem, że monotonnie co roku powtarza się przedłożenie Wydziału krajowego o preliminarzu folwarku w Czernichowie, a co równie powtarza się monotonnie to utyskiwanie komisji budżetowej nad tem przedłożeniem, a to są słowa powtarzające się co roku (komisja nie ma trafniejszych podstaw do ułożenia budżetu nad te, które daje właśnie powołany preliminarz). Tu niewątpliwie uczyniony jest zarzut Wydziałowi krajowemu, że nie dość dokładnie przedkłada ten preliminarz.

Dlaczego komisja budżetowa nie stara się ściślej tę rzecz zbadać i odszukać trafniejszych podstaw, nie moja rzecz sądzić, mnie się zdaje że Sejm, który jeszcze mniej ściśle badać może i musi tę sprawę, a tylko do cyfr podanych się ograniczyć, ma prawo żądać, ażeby Wydział krajowy dokładniejsze przedstawiał preliminarze, któreby rzecz całą jaśniej i dokładniej objaśniały dlatego przedstawiam następującej treści rezolucyą (czyta):

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedkładając przyszły preliminarz wydatków i dochodów folwarku w Czernichowie, podawał

ściślejsze podstawy do ułożenia tego budżetu “

Członek Wydziału krajowego p. dr. Wereszczyński. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński ma głos.

Członek Wydziału krajowego p. dr. Wereszczyński. Zależy od uchwały Wysokiej Izby i życzenia komisji budżetowej, w jaki sposób mają być podane bliższe, choćby najbardziej szczegółowe daty, celem układania preliminarza. Zwrócę jednak uwagę Wysokiej Izby, że w ogóle ułożenie preliminarza do załatwienia gospodarstwa na rok przyszły jest w każdym folwarku rzeczą bardzo trudną, jeżeli te cyfry mają być bardzo ścisłe i bardzo uzasadnione. Wszak nie da się przewidzieć ile będzie potrzeba robotników z morga, bo oczywiście, jeśli się zboże dobre urodzi, to więcej żeńców będzie trzeba, jeśli złe to mniej. Tak samo ma się rzecz z młocką, tak samo ma się rzecz ostatecznie z każdą prawie pojedynczą pozycją wydatków. Otóż ja zupełnie nie mam nic przeciw temu, jeśli na wniosek szanownego hr. Koziebrodzkiego, Wysoka Izba uchwali polecenie Wydziałowi krajowemu przedstawiania bardzo dokładnych preliminarzy. Jednak śmiem twierdzić, że najdokładniejsze nawet przedłożenie preliminarza nie doprowadzi do tego, ażeby każdy wydatek, jeśli by szło o wprowadzenie gospodarstwa rolnego, był ściśle uzasadniony i żadna z tych pozycji nie będzie tak umotywowaną, ażeby się nic przeciw niej powiedzieć nie dało. A nadto śmiem zwrócić uwagę jeszcze na drugą okoliczność, że się rozchodzi o gospodarkę na 45 morgach, o gospodarkę, która poniekąd ma być zastosowaną do szkoły, ażeby produkowała potrzebne dla tej szkoły mleko, bo ta jest dosyć oddalona od Krakowa. Więc wobec tego to będzie szereg drobnych cyfr, dotyczących najmu robotników, ostatecznie cyfr niewielkich i ja nie wiem, czy jest pożądanem, ażebyśmy tak drobnymi szczegółami i małymi cyframi się zajmowali w rzeczy ważnej, mianowicie mówiąc o kwestyi, o ile ten folwark służy jako obiekt doświadczalny w szkole rolniczej. Ale w rzeczy mniej ważnej, o ile idzie o cyfry wydatków na gospodarkę przy 45 morgach, nie wiem, czy takie przedstawienie preliminarza bardzo szczegółowe będzie miało jakikolwiek praktyczny rezultat. Kończąc zaznaczam, że w ogóle nie sprzeciwiam się uchwaleniu wniosku pośła hr. Koziebrodzkiego.

JE. hr. Marszałek. Muszę podać do poparcia wnioszek p. Koziebrodzkiego Władysława. Wniosek p. Koziebrodzkiego opiewa:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedkładając przyszły preliminarz wydatków i dochodów folwarku w Czernichowie, podawał ściślejsze podstawy do ułożenia tego budżetu“.

Kto popiera ten wniosek, raczy rękę podnieść. (Dostateczna ilość). Wniosek p. Koziebrodzkiego jest dostatecznie poparty.

P. Władysław hr. Koziebrodzki. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. Głos ma p. Władysław Koziebrodzki.

P. hr. Koziebrodzki. Po uwagach uczynionych przez szanownego członka Wydziału krajowego wyznać muszę, że jeszcze więcej pragnę, aby rezolucją, którą postawiłem, Wysoka Izba uchwalić raczyła. Powiedział szanowny członek Wydziału krajowego, iż folwark ten jest niejako szkołą administracji dla szkoły czernichowskiej, otóż z tego właśnie powodu chciałem, ażeby ta szkoła była dobra, a szczególnie aby była dobra jako wzór taniej i praktycznej administracji — praktycznego dozoru i rozkładu robocizny. Nie przeczę, iż cyfry tutaj zbyt ścisłe być nie mogą, to pewno, jednak można dać ściślejsze i odpowiedniejsze jak te, które są podane.

Proszę Panów, są przecież przecięcia rachunkowe, więc z tych przecięć rachunkowych można wyprowadzić pewną sumę, a nie stawiać ciągle, oddawna już stawianą jedną i tę samą sumę 800 zł., która podług mnie jest niezwykle i niemożliwie wygórowaną.

Zresztą zdaje mi się, że im więcej ściśle będzie cyfra postawiona, tem więcej ścieśnione pole do wydatków da ona dyrekcji czy tam administracji tego folwarku i w pewnej mierze nie pozwoli być już rozrzutną, niedbałą — lub nieogłędną.

Więc w razie danym wolałbym, ażeby było przekroczenie, a potem uchwalenie kredytu dodatkowego, aniżeli uchwalenie tak znacznej sumy, z której granic naturalnie bardzo szeroką ręką czerpać można.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa zamknięta. P. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz. Zrzekam się głosu.

JE. hr. Marszałek. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Proszę odczytać wnioski.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z (czyta):

Wydatki.

Rubr. I.

Płace nauczycieli.

Poz. 1. Nauczyciel fachowy, zarazem dyrektor 2.060 zł.

Poz. 2. 3 nauczycieli fachowych do nauk zawodowych po 1.440 zł. 4.320 zł.

Poz. 3. 2 nauczycieli fachowych do nauk zasadniczych, po 1.240 zł. i dodatek pięcioletni dla jednego 200 zł. 2.680 zł.

Poz. 4. Kapelan i katecheta 800 zł.

Poz. 5. 3 nauczycieli pomocniczych z płacą adjunktów po 800 zł. 2.400 zł.

Poz. 6. Docent leśnictwa 300 zł.

Poz. 7. Instruktor do robót praktycznych 600 zł.

Poz. 8. Opał dla kapelana i nauczycieli pomocniczych 260 zł.

Suma rubryki I. 13.420 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę I. wydatków pozycy 1—8. w kwocie 13.420 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka I. wydatków jest przyjętą.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z (czyta):

Rubr. II.

Inne płace i zasługi.

Poz. 9. Kasyer, zarazem magazynier 800 zł.

Poz. 10. Pisarz dyrekcji 500 zł.

Poz. 11. Służba zakładowa:

a) sługa szkolny (płaca 100 zł., wikt 100 zł.) 200 zł.

b) sługa przy laboratorium (płaca 60 zł., wikt 100 zł.) 160 zł.

c) chłopak do usługi w laboratoryach i muzeach (płaca 30 zł., wikt 90 zł.) 120 zł.

d) stróż domowy (płaca 60 zł., wikt 100 zł.) 160 zł.

e) stróż nocny i podwórzowy (płaca 60 zł., wikt 100 zł.) 160 zł.

Razem 800 zł.

Suma rubryki II. 2.100 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę II. wydatków pozycy 9. 10. i 11. w kwocie 2.100 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka II. wydatków jest przyjętą.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z (czyta):

Rubryka III.

Koszta administracyjne.

Poz. 12. Zarząd:

a) pomoc kancelaryjna dla Kuratorji szkoły i dla Delegata 400 zł.

b) potrzeby kancelaryjne szkoły 100 zł.

c) druki i inseraty 100 zł.

d) portorya i przesyłki 50 zł.

e) koszta podróży w interesach zakładu 300 zł.

f) koszta przewozu docentów zamiejscowych (weterynaryi i leśnictwa) 200 zł.

Poz. 13. Opał 500 zł.

Poz. 14. Oświetlenie 250 zł.

Poz. 15. Utrzymanie budynków i ogrodzeń 700 zł.

Poz. 16. Utrzymanie i uporządkowanie dziedzińca 100 zł.

Poz. 17. Zabezpieczenie budynków 150 zł.

Poz. 18. Najem pomieszkania dla docenta i kasyera 240 zł.

Poz. 19. Płaca kominiarza 50 zł.

Poz. 20. Sprzęty i ruchomości 100 zł. nadzw. 150 zł.

Poz. 21. Koszta lustracyi zakładu 200 zł.

Poz. 22. Koszta nabożeństwa 70 zł. nadzw. 100 zł.

Poz. 23. Lekarz i apteka 100 zł.

Poz. 24. Rozmaite nieprzewidziane 100 zł.

Suma rubryki III. 3.710 zł. nadzw. 250 zł.

Razem 3.960 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę III. wydatków pozycy 12—24 w kwocie 3.960 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka III. wydatków jest przyjętą.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z (czyta):

Rubryka IV.

Utrzymanie uczniów.

Poz. 25. Żywność (50 uczniów po 180 zł.)
9.000 zł.

Poz. 26. Opał do kuchni 475 zł.

Poz. 27. Służba:

a) 2 chłopców do usługi uczniów (płaca 50 zł., wikt 180 zł.) 230 zł.

b) służba kuchenna (płaca i wikt) 655 zł.

Poz. 28. Sprzęty:

a) do sal sypialnych, infirmeryi i jadalni 100 zł. nadzw. 200 zł.

b) do kuchni i naczyń stołowe 60 zł.

Poz. 29. Odzież (50 uczniów po 40 zł.)
2.000 zł.

Poz. 30. Pościel 160 zł.

Poz. 31. Pranie bielizny i pościeli 250 zł.

Poz. 31 a. Rozmaite nieprzewidziane —

Suma rubryki IV. 12.930 zł. nadzw. 200 zł.

Razem 13.130 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę IV. wydatków poz. 25—31 a. w kwocie 13.130 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka IV. wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz (czyta):

Rubryka V.

Potrzeby naukowe.

Poz. 32. Eksperymenta przy wykładach:

a) dla nauczyciela rolnictwa 25 zł.

b) dla nauczyciela hodowli zwierząt 10 zł.

c) dla nauczyciela zoologii 20 zł.

d) dla nauczyciela weterynaryi 25 zł.

e) dla nauczyciela botaniki 20 zł.

f) dla nauczyciela fizyki 25 zł.

g) dla nauczyciela miernictwa 15 zł.

Poz. 33. Zbiory i muzea:

a) zbiór rolniczy 100 zł. nadzw. 250 zł.

b) zbiór hodowlany 100 zł.

c) zbiór fizyczny 100 zł. nadzw. 150 zł.

d) zbiór geograficzny 50 zł.

e) zbiór botaniczny 50 zł.

f) zbiór zoologiczny 50 zł. nadzw. 50 zł.

g) zbiór mechaniczny 50 zł. nadzw. 80 zł.

h) zbiór mineralogiczny 20 zł.

i) zbiór technologiczny 50 zł.

k) zbiór okazów leśnych 10 zł. nadzw. 20 zł.

l) zbiór okazów weterynaryjnych 30 zł.

m) zbiór narzędzi rolniczych 100 zł. nadzw. 300 zł.

n) zbiór przyrządów matematycznych, oraz rolniczych i niwelacyjnych 20 zł.

o) zbiór modeli do budownictwa 10 zł. nadzw. 90 zł.

p) zbiór stacya meteorologiczna 20 zł.

Razem zwycz. 760 zł. nadzw. 940 zł.

Poz. 34. Laboratoria:

a) laboratorium chemiczne 350 zł.

b) laboratorium roślinno-fizyologiczne 100 zł. nadzw. 250 zł.

c) laboratorium zoologiczne 100 zł. Razem zwycz. 550 zł. nadzw. 250 zł.

Poz. 35. Biblioteka i czytelnia:

a) przykupno dzieł 300 zł.

b) oprawa książek 50 zł.

c) czasopisma 100 zł. Razem 450 zł.

Poz. 36. Ogród:

a) płaca ogrodnika 500 zł.

b) na utrzymanie i uzupełnienie ogrodów 400 zł. Razem 900 zł.

Poz. 37. Utrzymanie pola doświadczalnego 100 zł.

Poz. 38. Wycieczki naukowe uczniów z nauczycielami 300 zł.

Suma rubryki V. 3.200 zł. nadzw. 1.190 zł. Razem 4.390 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę V. wydatków, poz. 32—38 w kwocie 4.390 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka V. wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz. Suma wydatków przez przyjęcie uchwał dotyczących pojedynczych rubryk czyni 37.000 zł. (czyta):

Rubryka I.

Dochody.

Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa 5.000 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubrykę I. dochodów w sumie 5.000 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka I. dochodów jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka II.

Opłaty od uczniów.

Poz. 2. Opłaty na utrzymanie od 50 uczniów
po 260 zł. — zwycz. 13.000 zł.

Poz. 3. Czesne od 50 uczniów po 50 zł. —
zwycz. 2.500 zł.

Suma rubryki II. — razem 15.500 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę
II. dochodów poz. 2. i 3. w kwocie 15.500 zł.,
zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka II.
dochodów jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka III.

Poz. 4. Dochód z gospodarstwa i spiżarni
50 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu
nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje
rubrykę III. dochodów w kwocie 50 zł., zechce
rękę podnieść. (Większość). Rubryka III. docho-
dów jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka IV.

Poz. 5. Sprzedaż płodów z ogrodu i z pola
doświadczalnego 650 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ru-
brykę IV. dochodów w kwocie 650 zł., zechce
rękę podnieść. (Większość). Rubryka IV. docho-
dów jest przyjęta.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z. Suma
dochodów w skutek przyjęcia pojedynczych ru-
bryk przedstawia cyfrę 21.200 zł.

JE. hr. Marszałek. Przystępujemy do
preliminarza folwarku w Czernichowie.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka I.

Wydatki.

Wydatki na gospodarstwo.

Poz. 1. Płaca i usługi:

a) ekonom (płaca, opał i światło) 240 zł.

b) służba folwarczna (płaca i wikt) 900 zł. —
razem 1.140 zł.

Poz. 2. Najem robotnika:

a) do gospodarstwa folwarcznego 700 zł.

b) do chmielarni 100 zł. — razem 800 zł.

Poz. 3. Dokupno i zmiana nasienia 250 zł.

Poz. 4. Dokupno nawozów dopełniających
100 zł.

Poz. 5. Dokupno słomy i karmy 800 zł.

Poz. 6. Inwentarz roboczy, uprzęż i kucie
koni 100 zł.

Poz. 7. Inwentarz użytkowy 50 zł.

Poz. 8. Utrzymanie budynków folwarcznych
150 zł.

Poz. 9. Utrzymanie i dokupno maszyn i na-
rzędzi rolniczych:

a) naprawa narzędzi i sprzętów 150 zł. —
nadm. 60 zł.

b) dokupno maszyn i narzędzi 50 zł.

Poz. 10. Utrzymanie rowów 100 zł.

Poz. 11. Zabezpieczenia od pożaru i grado-
bicia 65 zł.

Poz. 12. Kuchnia folwarczna (opał i sprzęty)
50 zł.

Poz. 13. Koszta kancelaryjne 20 zł.

Poz. 14. Światło i smarowidło 30 zł.

Suma rubryki I. — zwycz. 3.855 zł. —
nadm. 60 zł. — razem 3.915 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ru-
brykę I. wydatków poz. 1—14. w kwocie 3.915 zł.,
zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka I.
wydatków jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z
(czyta):

Rubryka II.

Las i plantacja wikła.

Poz. 15. Las:

a) służba leśna 300 zł.

b) roboty przy eksploatacji lasu 50 zł.

c) zalesienie 150 zł. — razem 500 zł.

Poz. 16. Utrzymanie i uzupełnienie plan-
tacji wikła 100 zł. — nadm. 500 zł.

Suma rubryki II. — zwycz. 600 zł. —
nadm. 500 zł. — razem 1.100 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta.
Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie
żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ru-

brykę II. wydatków, poz. 15. i 16. w kwocie 1.100 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka II. wydatków jest przyjętą.

Sprawozdawca poseł **A b r a h a m o w i c z** (czyta):

Rubryka III.

Poz. 17. Wydatki na piec wapienny 50 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę III. wydatków w kwocie 50 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka III. wydatków jest przyjętą.

Sprawozdawca poseł **A b r a h a m o w i c z** (czyta):

Rubryka IV.

Poz. 18. Wydatki na cegielnię 30 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę IV. wydatków w kwocie 30 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka IV. wydatków jest przyjętą.

Sprawozdawca poseł **A b r a h a m o w i c z** (czyta):

Rubryka V.

Propinacya i przewóz.

Poz. 19. Utrzymanie budynków propinacyjnych 100 zł.

Poz. 20. Sprawienie łodzi i naprawa krypy. Suma rubryki V. — razem 100 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę V. wydatków, poz. 19. i 20. w kwocie 100 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka V. wydatków jest przyjętą.

Sprawozdawca p **A b r a h a m o w i c z** (czyta):

Rubr. VI.

Wydatki na utrzymanie brzegów Wisły:

Poz. 21. a) utrzymanie i odnowienie opasek 120 zł.

b) naprawa ostrogów i tam 50 zł.

Suma rubryki VI. Zwyczajn. 170 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje

rubrykę VI. wydatków w kwocie 170 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka VI. wydatków jest przyjętą.

Sprawozdawca p. **A b r a h a m o w i c z** (czyta):

Rubr. VII.

Podatki i opłaty.

Poz. 22. Podatek gruntowy i domowy 275 zł.

Poz. 23. „ dochodowy z propinacyi i promu 312 zł.

Poz. 24. Podatek dochodowy i zarobkowy od palenia wapna 86 zł.

Poz. 25. Podatek dochodowy i zarobkowy od wyrobu cegły 11 zł.

Poz. 26. Opłata na utrzymanie dróg powiatowych i gminnych 75 zł.

Poz. 27. Składka na szkołę ludową 50 zł.

Poz. 28. Składka na reparacyę kościoła nadzwyczajn. 20 zł.

Poz. 29. Opłata od przeniesienia własności ($\frac{1}{10}$ część — dziewiąta rata) nadzw. 183 zł.

Suma rubryki VII. Zwyczajn. 809 zł. Nadzw. 203 zł. — Razem 1.012 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę VII. wydatków poz. 22—29 w kwocie 1.012 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka VII. wydatków jest przyjętą.

Sprawozdawca p. **A b r a h a m o w i c z** (czyta):

Rubr. VIII.

Splata kapitałów i odsetek dłużnych.

Poz. 30. Kasie oszczędności w Krakowie: umorzenie pożyczki 7.000 zł. — 28. (ostatnia) rata kapitału wraz z odsetkami 250 zł.

Poz. 31. Splata wraz z odsetkami długu hipotecznego w kwocie 12.000 zł. Zwyczajn. 600 zł. Suma rubryki VIII. Zwyczajn. 850 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę VIII. wydatków poz. 30. i 31. w kwocie 850 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka VIII. wydatków jest przyjętą.

Sprawozdawca p. **A b r a h a m o w i c z** (czyta):

Rubr. IX.

Poz. 32. Rozmaite nieprzewidziane 50 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu

nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę IX. wydatków w kwocie 50 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka IX. wydatków jest przyjętą

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z. Suma wydatków wskutek przyjęcia pojedynczych rubryk przedstawia cyfrę 7.277 zł. (czyta):

Dochody.

Rubr. I.

Dochody z gospodarstwa.

Poz. 1. Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni 1.400 zł.

Poz. 2. Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:

a) krowiarnia 1.400 zł.

b) nierogacizna 400 zł.

Poz. 3. Z wynajętych ról i pastwisk 315 zł.

Poz. 4. Czynsz z domu i ogrodu, wynajętego szkole rolniczej 100 zł.

Poz. 5. Czynsz z kuźni 40 zł.

Poz. 6. Za wynajęte konie 450 zł.

Poz. 7. Za nawóz stajenny do ogrodu szkoły rolniczej 60 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę I. dochodów poz. 1-7 w kwocie 4.165 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka I. dochodów jest przyjętą.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z (czyta):

Rubr. II.

Z lasu i wikła.

Poz. 8. Ze sprzedaży drzewa opałowego 670 zł.

Poz. 9. Z wikła i trawy wśród wikła 1 570 zł.

Suma rubryki II. zwyczajn. 2.240 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę II. dochodów poz. 8. i 9. w kwocie 2.240 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka II. dochodów jest przyjętą.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z (czyta):

Rubr. III.

Poz. 10. Z rybołówstwa 100 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje

rubrykę III. dochodów w kwocie 100 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka III. dochodów jest przyjętą.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z (czyta):

Rubr. IV.

Poz. 11. Z pieca wapiennego 850 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda, kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę IV. dochodów w kwocie 850 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka IV. dochodów jest przyjętą.

Sprawozdawca p. A b r a h a m o w i c z. W rubryce V. nic się nie prelinuje (czyta):

Rubr. VI.

Z propinacyi i przewozu.

Poz. 13. Z wydzierżawionej propinacyi:

a) propinacya 1.650 zł.

b) budy jarmarczne 50 zł.

Poz. 14. Z dzierżawy promu do przewozu 100 zł.

Suma rubryki VI. zwyczajn. 1.800 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę VI. dochodów poz. 13. i 14. w kwocie 1.800 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka VI. dochodów jest przyjętą.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z (czyta):

Rubryka VII.

Ładowe i olborne.

Poz. 15. Z ładowego 30 zł.

Poz. 16. Olborne za łamanie kamienia 300 zł.

Suma rubryki VII. 330 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę VII. dochodów poz. 15. i 16. w kwocie 330 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka VII. dochodów jest przyjętą.

Sprawozdawca poseł A b r a h a m o w i c z (czyta):

Rubryka VIII.

Poz. 17. Rozmaite nieprzewidziane 25 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę VIII. dochodów w kwocie 25 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Rubryka VIII. dochodów jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz. Suma dochodów w skutek przyjęcia pojedynczych rubryk przedstawi cyfrę 9.510 zł.

JE. hr. Marszałek. Podaję teraz pod głosowanie wniosek p. Koziebrodzkiego. Wniosek ten opiewa, jak następuje: (czyta)

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedkładając przyszły preliminarz wydatków i dochodów folwarku w Czernichowie, podawał ściślejsze podstawy do ułożenia tego budżetu“.

Kto ten wniosek przyjmuje, raczy rękę podnieść. (Wątpliwa ilość). Muszę prosić Wysockiej Izby o wyraźniejsze głosowanie, bo nie jestem w stanie głosów policzyć. Może Panowie zechcą przez powstanie głosować. Kto jest za wnioskiem p. Koziebrodzkiego zechce wstać. (Po obliczeniu). Jest głosów 48. Proszę o kontrpróbę. (Po obliczeniu). Wniosek p. Koziebrodzkiego się utrzymał, bo większość jest za nim.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzu dochodów i wydatków krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie na rok 1889. (Aleg. 93). Sprawozdawca poseł Skałkowski ma głos.

Sprawozdawca p. Skałkowski (zaczyna czytać sprawozdanie z alleg. 93).

P. Pławicki. Uwolnić p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek uwolnienia p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty. Otwieram rozprawę ogólną. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. P. sprawozdawca zechce odczytać rubrykę I. wydatków.

Sprawozdawca poseł dr. Skałkowski (czyta):

Wydatki.

I. Płace nauczycieli:

Poz. 1. Płaca profesora fachowego, zarazem dyrektora, z dodatkiem aktywalnym i

osobistym, tudzież z dodatkami pięcioletnimi 3.019 zł.

Poz. 2. Płaca drugiego profesora fachowego z dodatkiem aktywalnym i dodatkami pięcioletnimi 1.999 zł.

Poz. 3. Płaca trzeciego profesora fachowego z dodatkiem aktywalnym 1.240 zł.

Poz. 4. Płaca adjunkta 800 zł.

Poz. 5. Płaca docenta matematyki i fizyki 800 zł.

Poz. 6. Płaca docenta rysunków 400 zł.

Poz. 7. Płaca docenta chemii 300 zł.

Poz. 8. Płaca docenta stylistyki 300 zł.

Poz. 9. Płaca docenta ekonomii politycznej i administracji 200 zł.

Razem 9.058 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubr. I. poz. 1—9? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, kto przyjmuje rubr. I. poz. 1—9. w sumie 9.058 zł. zechce rękę podnieść. (Większość). Rubr. I. poz. 1—9. w sumie 9.058 zł. jest przyjęta.

Sprawozdawca poseł dr. Skałkowski (czyta):

II. Zasługi.

Poz. 10. Dozorca 300 zł.

Poz. 11. Pomocnik 240 zł.

Razem 540 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubr. II. poz. 10. i 11.? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę II. poz. 10. i 11. w sumie 540 zł zechce rękę podnieść. (Większość). Rubr. II. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. dr. Skałkowski (czyta):

III. Koszta administracji:

Poz. 12. Podatki 20 zł.

„ 13. Asekuracja 45 zł.

„ 14. Opał i oświetlenie 400 zł.

„ 15. Potrzeby kancelaryjne 200 zł.

„ 16. Rozmaite wydatki administracyjne 195 zł. — razem 860 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubr. III. poz. 12—16? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę III. poz. 12—16 w sumie 860 zł., zechce rękę podnieść (Większość.) Rubryka III. w sumie 860 zł. jest przyjęta.

Sprawozdawca p. dr. Skałkowski (czyta): tamtejszej wydziałowej szkoły żeńskiej. (**Aleg. 94.**) Sprawozdawca poseł Zoll ma głos.

IV. Potrzeby naukowe.

Poz. 17. Środki naukowe 720 zł.

„ 18. Wycieczki naukowe 600 zł.

„ 19. Utrzymanie ogrodu 100 zł. — razem 1.420 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do rubr. IV. poz. 17—19? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę IV. poz. 13—19 w sumie 1.420 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubryka IV. w sumie 1.420 zł. przyjęta.

Sprawozdawca p. dr. Skałkowski (czyta):

V. Spłata pożyczki.

Poz. 20. Dwie raty od długu hipotecznego 400 zł.

Suma wydatków 12.278 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu do Rubr. V. poz. 20? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda — rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubrykę V. poz. 20 w sumie 400 zł. zechce rękę podnieść. (Większość.) Rubr. V. w sumie 400 zł. jest przyjęta. — Następują dochody.

Sprawozdawca p. dr. Skałkowski (czyta):

Dochody.

Rubr. I.

Poz. 1. Subwencya ze Skarbu Państwa 5.000 zł.

Rubr. II.

Poz. 2. Opłaty od uczniów 300 zł.

Rubr. III.

Poz. 3. Czynnz dzierżawny z ogrodu 100 zł. Suma dochodów 5.400 zł.

Niedobór do pokrycia z funduszu krajowego 6.878 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta, Czy żąda kto głosu do rubr. I, II i III dochodów poz. 1, 2 i 3? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje rubr. I, II i III. dochodów w sumie 5.400 zł., zechce rękę podnieść. (Większość.) Dochód w sumie 5.400 zł. jest przyjęty.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji szkolnej z petycji reprezentacji miasta Rzeszowa o zarządzenie przeprowadzenia reorganizacji

Sprawozdawca p. dr. Zoll (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 94.)

P. Henzel. Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Upraszam p. sprawozdawcę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. dr. Zoll (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Reprezentacji miasta Rzeszowa względem reorganizacji tamtejszej szkoły wydziałowej żeńskiej, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia odpowiednich wniosków na najbliższej sesji sejmowej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje dopiero co odczytany wniosek komisji, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek komisji jest uchwalony.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji szkolnej z petycji gminy miasta Buczacza i Wydziału Rady powiatowej w Buczaczu, o przestoczenie tamtejszego niższego gimnazjum na państwowe 8-klasowe. (**Aleg. 95.**) Sprawozdawca poseł Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca p. Romanowicz (zaczyna czytać sprawozdanie z aleg. 95).

P. Stefan hr. Zamoyski. Wnoszę na uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Upraszam p. sprawozdawcę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Romanowicz (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby niższe gimnazjum w Buczaczu co rychlej na gimnazjum państwowe zamienił i wyższymi czterema klasami uzupełnił.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie

żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek komisji jest przyjęty.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji petycyjnej:

a) z petycji Zwierzchności gminnej w Nowych dworach z Owsianką, o przyjęcie na wydatki kraju kosztów leczenia w szpitalu św. Łazarza w Krakowie Jana Gonciarskiego vel Gonciarczyka, w kwocie 54 zł. Sprawozdawca p. Moysa ma głos.

Sprawozdawca p. Moysa (czyta):

L. s. 574/pet. 466.

Sprawozdanie

komisji petycyjnej o petycji Zwierzchności gminnej w Nowych dworach z Owsianką powiatu Wadowickiego, o przyjęcie kosztów leczenia Jana Gonciarskiego vel Gonciarczyka w szpitalu św. Łazarza w Krakowie w kwocie 54 zł. na fundusz krajowy.

Wysoki Sejmie!

Powołana Zwierzchność gminna powiada w swojej petycji, co następuje:

W r. 1878 w czasie panującej w Krakowie epidemii tyfusowej leczony był w szpitalu św. Łazarza od dnia 13. Stycznia 1878 r. do 25. Marca 1878 niejaki wyrobnik Jan Gonciarski vel Gonciarczyk z Nowych dworów, skutkiem tego urosły koszta jego leczenia w kwocie 54 zł.

Poleceniem z dnia 28. Sierpnia 1878 r. L. 12.444 Świetne c. k. Starostwo w Wadowicach zaważwało podpisaną Zwierzchność gminną, by rzeczona koszta leczenia w kwocie 54 zł. od Jana Gonciarskiego vel Gonciarczyka lub jego rodziny ściągnęła i przedłożyła, lub w razie niemożności świadectwo ubóstwa dla tegoż wystawiła. Ponieważ Jan Gonciarski vel Gonciarczyk, jako wyrobnik dzienny nie posiadał żadnego zupełnie majątku i nie miał żadnej rodziny, nie mogła podpisaną Zwierzchność gminna ściągnąć wspomnianych kosztów i dla tego wystawiła świadectwo ubóstwa i to Świetnemu c. k. Starostwu w Wadowicach odesłała.

Nie wiadomo jest podpisanej Zwierzchności gminnej, dla czego znów Świetne c. k. Starostwo w Wadowicach poleceniem z dnia 7. Września 1888 L. 12.127 i z dnia 19. Września 1888 L. 12.127 i z dnia 19. Września r. b. L. 12.671 zaważwało, by gmina Nowe dwory złożyła w 3

dniach kwotę 54 zł. tytułem kosztów leczenia Jana Gonciarskiego vel Gonciarczyka, a to pod zagrożeniem zesłania na gminę komisji, celem ściągnięcia tej kwoty.

Zwierzchność gminna Nowe dwory z Owsianką, uprasza więc o przyjęcie tych kosztów leczenia na fundusz krajowy a to z powodów, że rzeczona gmina jest małą wioską, składającą się zaledwie z 33 numerów domów mieszkalnych z ludnością 263 głów, że płacą rocznego stałego podatku 132 zł. 96 ct., a przytem nie posiadają żadnego funduszu, z któregooby rzeczona koszta zapłacić mogła i że całkowity roczny dochód jej wynosi zaledwie 7 zł. 50 ct., który na inne wydatki gminne używać musi.

Z uwagi, że Jan Gonciarski vel Gonciarczyk do gminy Nowe-dwory z Owsianką przynależy — że jest ubogim i Zwierzchność gminna wydała mu świadectwo ubóstwa i przynależności, na podstawie którego przypadają jego koszta leczenia w kwocie 54 zł. w myśl ustawy krajowej z dnia 6. Stycznia 1875 Dz. p. p. Nr. 7. całkowicie na fundusz krajowy i z uwagi, że sądząc z przytoczonych okoliczności, gmina jest mała i uboga, chociaż twierdzenie Zwierzchności gminnej nie jest poparte poświadczeniem dotyczącej władzy — mianowicie Wydziału powiatowego — Komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Zwierzchności gminnej w Nowych-dworach z Owsianką powiatu Wadowickiego o przyjęcie kosztów leczenia Jana Gonciarskiego vel Gonciarczyka w szpitalu św. Łazarza w Krakowie w kwocie 54 zł. na fundusz krajowy, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania, ewentualnie do uwzględnienia.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Skoro nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji, raczy rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje (czyta): Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji Rady oddziału Towarzystwa gospodarskiego Sanocko - Liskiego, w przedmiocie przyspieszenia sprawy odszkodowania za ubite konie u p. Feliksa Gniewosza w Nowosielskach, z powodu pojawienia się nosaczyny u jego koni. Sprawozdawca poseł Moysa ma głos.

Sprawozdawca p. Moysa (czyta):

Ls. 563/pet. 456.

Sprawozdanie

komisji petycyjnej z petycji rady oddziału towarzystwa gospodarczego Sanocko-Liskiego z dnia 30. Września 1888 do l. 88 względem przyspieszenia załatwienia sprawy odszkodowania za ubite konie u Wgo Feliksa Gniewosza w Nowosielcach, z powodu pojawienia się nosaczyny u jego koni.

Wysoki Sejmie!

W skutek pojawienia się nosaczyny u koni w Nowosielcach własności p. Feliksa Gniewosza, zarządziło c. k. Starostwo w Sanoku ubicie kilkudziesięciu sztuk koni, między tymi wiele zdrowych, za które Wysoki c. k. Rząd w myśl §. 37. ustawy z dnia 29. Lutego 1880 r. (Dz. ust. p. Nr. 35) winien zwrócić odpowiednie odszkodowanie.

Gdy od czasu ubicia tych koni 4 miesiące upłynęło, a Wysoki c. k. Rząd sprawy odszkodowania tego dotychczas nie załatwił, uzupełnienie zaś inwentarza jest dla każdego właściciela ziemskiego, który i tak już przez ubytek kilkudziesięciu koni znaczną stratę poniósł, rzeczą piekącą, a nadto znacznego wkładu wymagającą, przeto uprasza rada oddziału towarzystwa gospodarskiego:

Wysoki Sejm raczy u Wysokiego c. k. Rządu stosowne kroki poczynić, by sprawa odszkodowania za ubite zdrowe konie u Wgo Feliksa Gniewosza z powodu pojawienia się nosaczyny, jak najspieszniej załatwioną została.

Z uwagi, że według powołanego §. 37. ustawy z dnia 29. Lutego 1880 r. tyczącej się ochrony i niszczenia zaraźliwych chorób zwierzęcych, za konie o nosaczynę podejrzane — u których ta choroba się nie sprawdziła, należałoby się wynagrodzenie ze skarbu państwa, Komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję rady oddziału towarzystwa gospodarskiego Sanok-Liskiego względem przyspieszenia załatwienia sprawy odszkodowania za ubite konie u p. Feliksa Gniewosza w Nowosielcach z powodu pojawienia się nosaczyny u jego koni, odstępuje się Wysokiemu c. k. Rządowi do spiesznej załatwienia.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Żąda kto głosu? (Nikt). Skoro nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji, raczy rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji zwierzchności gminy Jaworki powiatu Nowotarskiego, o zapłacenie kosztów utrzymania Michała Burczaka, w kwocie 17 zł. 20 ct. w drodze łaski z funduszków krajowych. (Aleg. 96.) Sprawozdawca poseł Pławicki ma głos.

Sprawozdawca p. Pławicki. Przedewszystkiem muszę nadmienić, że w sprawozdaniu komisji zaszła pomyłka, albowiem zamiast kwoty 17 zł. 20 ct. winna być wstawiona kwota 21 zł. 70 ct. (Czyta):

Sprawozdanie

komisji petycyjnej z petycji Zwierzchności gminy Jaworki powiatu Nowotarskiego o zapłacenie kosztów utrzymania Michała Burczaka, biednego wyrobnika, w kwocie 21 zł. 70 ct. w drodze łaski, z funduszków krajowych.

Komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Należytość w kwocie 21 zł. 70 ct. w. a. przez gminę Jaworki powiatu Nowotarskiego za utrzymanie biednego wyrobnika Michała Burczaka na rzecz Magistratu w Budapeszcie uiścić się mającą, przyjmuje się na fundusz krajowy.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Skoro nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji, raczy rękę podnieść. (Większość.) Jest przyjęty.

Porządek dzienny wyczerpany. Do łaski marszałkowskiej złożono wniosek, który pan sekretarz zechce odczytać.

Sekretarz poseł Adam Jędrzejowicz (czyta):

L. s. 741/88.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Załączony zarys projektu wykupna prawa propinacyi przekazuje się komisji propinacyjnej, ewentualnie Wydziałowi krajowemu do sprawozdania.

Lwów dnia 15. Października 1888.

Teofil Merunowicz,
wnioskodawca.

Gross, Czerkawski, E. Uderski, F. Pławicki, Skałkowski, Goldman, Kowalski, Bobczyński, Małecki, Kapri, A. Majer, Romanowicz, Kasperek, Sembratowicz, Waygart, Hoszard, Feliks Biliński, Kopyciński, Kaszewko.

I.

Prawo propinacyi wraz z szynkiem wieczystym, zastrzeżonym w myśl §. 4. ustawy z 30. Grudnia 1875 Nr. 55 Dz. u. kraj. z roku 1877, mają być bezzwłocznie umorzone w drodze zeskontowania przez właścicieli tegoż prawa propinacyjnego czynszu dzierżawnego za pewien dłuższy szereg lat z góry — a to za pośrednictwem kraju.

Mianowicie mają otrzymać uprawnieni w gótwce lub w $4\frac{1}{2}\%$ -owych obligacjach natychmiast wynagrodzenie, które równałoby się 16-krotnemu dochodowi przeciętnemu z prawa propinacyi wedle fasyj z lat 1869—1874, a 4-krotnemu dochodowi za szynk realny.

Gdzie zaś na podstawie wyniku fasyj z lat 1885 do 1887 okazuje się podwyższenie dochodu z propinacyi, tam może przyjąć zarząd funduszu propinacyjnego za podstawę do wymiaru wynagrodzenia mianownik wyższy od przeciętnej kwoty dochodu z lat 1869—1874, a to aż do granic 10% tejże kwoty.

II.

Prawo wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych pozostaje w swej wyłączności i w całej rozciągłości w posiadaniu uprawnionych do końca roku 1890.

Po upływie tego terminu szynkarstwo staje się przedmiotem wolnego zarobkowania — o ile ustawy i przepisy państwowe nie nakładają mu pewnych ograniczeń i z zastrzeżeniem zobowiązań na rzecz krajowego funduszu propinacyjnego.

III.

Kapitał indemnizacyjny, potrzebny na wypłatę wynagrodzenia uprawnionym, ma być uzyskany w drodze pożyczki, którą zaciągnie w potrzebnej wysokości Wydział krajowy imieniem „galicyjskiego funduszu propinacyjnego“.

IV.

Zasób, potrzebny corocznie na oprocentowanie i umorzenie pożyczki, w poprzednim ustępie wymienionej, ma być zbierany z opłat szynkarskich, oznaczanych corocznie przez

Sejm w potrzebnej wysokości, na podstawie przedkładanych przez Wydział krajowy preliminarzy.

Wymiar owych opłat i ich ściąganie ma odbywać się wedle modły, przyjętej w ustawie z 30. Grudnia 1875 Nr. 55 Dz. u. kraj. z roku 1877 t. j., że wysokość ich ma być zastosowywaną do cyfry zaludnienia tej miejscowości, gdzie szynk znajduje się. W ogóle mają być w tym względzie zastosowane odpowiednio zasady objęte §§. 20, 21 i 31—35 ustawy z roku 1875.

Od zakładania nowych gorzelń, browarów i miodosytni (§. 23. ust. z r. 1875) nie będą pobierane żadne opłaty.

Nie będą również pobierane żadne opłaty na rzecz propinacyjnego funduszu indemnizacyjnego od konsensów na wykonywanie procederu szynkarskiego. Szynkarstwo staje się od razu przedmiotem wolnego zarobkowania — naturalnie z zachowaniem warunków, określonych w państwowych przepisach i ustawach.

Roczne zwwyżki dochodu z opłat szynkarskich, o ile nie będą potrzebne na kupon i raty umorzenia pożyczki propinacyjnej, wpływają do funduszu krajowego.

V.

Należyte dopełnienie zobowiązań funduszu propinacyjnego w obec posiadaczy obligacyj tego funduszu poręcza kapitał gwarancyjny, który tworzy się z następujących wpływów:

a) z sumy funduszu propinacyjnego utworzonego na zasadzie ustawy z 30. Grudnia 1875. nr. 55. Dz. u. kraj. z r. 1877., jaka okaże się w chwili zniesienia prawa propinacyi;

b) z opłaty rocznej po 1,000.000 zł., do której uiszczania obowiązany jest skarb państwa na mocy §. 2. lit. b. ustawy państwowej z 20. Czerwca 1888. nr. 95. Dz. u. p.;

c) z nakładanych za przekroczenia szynkarskie grzywien.

VI.

Kapitał gwarancyjny stanowi zbiorową własność dotychczasowych właścicieli prawa propinacyi, lecz na tak długo, dokąd pożyczka zaciągnięta na indemnizację za zniesienie tegoż prawa nie zostanie umorzona, krajowi przysłuża

prawo użytkowania z odsetek kapitału gwarancyjnego — jednakże wyłącznie tylko na cele oświaty lub podźwignienie produkcji ekonomicznej kraju.

Kapitał ten ma być w regule lokowany w papierach, posiadających pupilarne bezpieczeństwo, lecz może być także użytym w formie procentowanych pożyczek na pożyteczne dla dobra ogólnego inwestycje — a to w każdym poszczególnym wypadku wedle uznania Sejmu. W takim razie, t. j. jeżeli i o ile propinacyjny kapitał gwarancyjny nie byłby ulokowany w sposób, ułatwiający bezzwłoczne zrealizowanie, i jeżeli zaszłaby potrzeba zaczerpnięcia z tegoż kapitału z tytułu ciężącej na nim w myśl ustępu IV. poręki, to fundusz krajowy odpowiada za to, ażeby zarząd funduszu propinacyjnego w należitych terminach miał potrzebny na kupon i amortyzację obligów zapas gótówki.

Lecz zaliczki, jakich z tego powodu fundusz krajowy udzieliłby funduszowi propinacyjnemu, miałyby być zwracane z najbliższych wpływów kapitału gwarancyjnego.

VII.

Po całkowitem umorzeniu pożyczki, o której mowa w ustępie II., połowa propinacyjnego kapitału gwarancyjnego będzie wydaną dotychczasowym posiadaczom prawa propinacyjnego, a to w tym stosunku, jaki w chwili zniesienia tegoż prawa będzie zachodził pomiędzy sumami dochodów właścicieli i użytkowników dóbr niegdyś dominikalnych, tudzież miast, którym przysługuje prawo własności lub współwłasności prawa propinacji.

Druga połowa przelaną zostanie do funduszu krajowego.

Udział miast w tymże kapitale będzie pomiędzy poszczególne gminy rozdzielony, wedle wartości ich dochodu propinacyjnego, przyjętej za podstawę do wymiaru wynagrodzenia w chwili zniesienia propinacji.

Udział właścicieli dóbr niegdyś dominikalnych będzie im wydany nie indywidualnie, ale zbiorowo, i miałyby być użytym na cele ekonomicznego podniesienia tej kategorii własności ziemskiej. O sposobie użytkowania tych sum postanowi albo gremium posłów sejmowych, wybranych z kuryi wielkiej własności ziemskiej,

albo gdyby wówczas Sejm nie istniał, lub uchyloną została reprezentacja kuryalna — uchwali o tem zgromadzenie delegatów galic. towarzystwa kredytowego ziemskiego.

VIII.

Gminon i powiatom wolno nakładać na pokrycie potrzeb swoich dodatki do ustanawianych w myśl ustępu III opłat szynkarskich, lecz w taki sposób, ażeby przez to dochody funduszu propinacyjnego nie były narażone na uszczerbek. Dlatego też każda podobna uchwała reprezentacji gminnej i powiatowej wymaga do swej prawomocności ustawy krajowej.

IX.

Orzeczenia, przyznające dotychczasowym właścicielom prawa propinacji wynagrodzenie, wydaje krajowa komisja propinacyjna, która służy zarazem Wydziałowi krajowemu jako organ doradczy we wszystkich sprawach, dotyczących wykupna propinacji.

W wypadkach, gdyby strony nie czuły się zadowolone orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej, wolno im żądać oddania ich sprawy pod sąd polubowny, z wykluczeniem dalszej drogi prawa. W takim razie strona interesowana mianuje jednego arbitra, krajowa komisja propinacyjna drugiego, a ci dwaj dobierają sobie trzeciego superarbitra.

Krajowa komisja składa się;

a) z c. k. Namiestnika, jako przewodniczącego;

b) z czterech członków, mianowanych przez Sejm, na przedstawienie Wydziału krajowego;

c) dwóch radców c. k. Namiestnictwa, powołanych przez c. k. Namiestnika;

d) z dwóch radców, których wyznaczają c. k. wyższe sądy krajowe we Lwowie i w Krakowie — każdy po jednemu.

W ten sam sposób mają być mianowani zastępcy dla ośmiu członków rzeczywistych, wymienionych w ustępach b, c, d.

Z grona członków, mianowanych przez Sejm wybiera komisja zastępcę przewodniczącego.

X.

Funduszem propinacyjnym zarządza Bank krajowy — pod kontrolą Wydziału krajowego, wedle instrukcji, który ułoży Wydział krajowy

w porozumieniu z c. k. Rządem. Instrukcyja ta wymaga zatwierdzenia Sejmu.

Sejm wykonuje najwyższy nadzór nad ściśłem dopełnieniem zobowiązań funduszu propinacyjnego w obec stron interesowanych.

JE. hr. Marszałek. Upraszam p. sekretarza o odczytanie interpelacji przez p. Goldmanna wniesionej. Ponieważ do tej interpelacji dołączony jest artykuł „Dziennika Polskiego“ o trzech szpaltach, przeto raczy Wysoka Izba zdecydować czyli cały ten artykuł odczytanym być ma.

(Głosy. Powinien być cały odczytany).

P. Goldmann. Proszę o głos w kwestyi formalnej.

JE. hr. Marszałek. P. Goldmann ma głos.

P. Dr. Goldmann. Nie było nigdy zwyczajem, ażeby się Izba oświadczyła co do tego, czyli to, co się mieści w interpelacji ma być odczytanem lub nie. Że do interpelacji dołączono drukowany artykuł „Dziennika Polskiego“ to stało się to dla oszczędzenia czasu i trudu z przepisywaniem artykułu połączonego. Jeżeli by artykuł drukowany nie był odczytany, natenczas nie będzie umotywowanem pytanie, jakim się interpelacja kończy. Z tego powodu upraszam JE. hr. Marszałka, ażeby raczył z interpelacją tą postąpić tak, jak z wszystkimi innymi interpelacjami i zarządził odczytanie interpelacji tej w całości.

JE. hr. Marszałek. Właśnie dlatego odnoszę się do Wysokiej Izby, ponieważ jest to wypadek zupełnie nowy i może po raz pierwszy się trafia, że artykuł w „Dzienniku“ ogłoszony, ma być w Izbie odczytywany.

(Głosy. Nie jest ogłoszony, bo skonfiskowany).

Jeżeli Wysoka Izba uchwali go odczytać, zarządę odczytanie. Sądę, iż wolno mi odnieść się do Wysokiej Izby o orzeczenie w tym względzie. Kto jest za odczytaniem całego artykułu dziennikarskiego,

(Posłowie obstępują do koła trybunę marszałkowską).

(Głosy. Całej interpelacji).

względnie interpelacji łącznie z tym artykułem, raczy rękę podnieść. (Większość). Jest zdaje się większość, proszę p. sekretarza o odczytanie interpelacji.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Badeni (czyta):

Interpelacya

do c. k. Komisarza rządowego.

Dnia 14. b. m. odbyło się we Lwowie zgromadzenie wyborców miasta Lwowa, celem wysłuchania wyznania wiary kandydatów.

„Dziennik Polski“ z dnia 15. Października umieścił w szpaltach swoich następującą relacyę z przebiegu tego zgromadzenia:

„Zgromadzenie wyborców m. Lwowa.

Wczoraj, w niedzielę odbywały się począwszy od godziny trzeciej zgromadzenia wyborcze obywateli poszczególnych dzielnic, wieczorem zaś o godzinie 6. odbyło się zgromadzenie ogólne w sali ratuszowej. Wszystkie zgromadzenia oświadczyły się jednomyślnie za postawioną przez komitet miejski kandydaturą

Dr. Karola Lewakowskiego

na zgromadzeniu zaś wieczornem jedyny p. Starkeł, redaktor „Gaz. Nar.“ wystąpił przeciw temu kandydatowi. Tak na zgromadzeniach pojedynczych dzielnic, jak też i na zgromadzeniu ogólnem, panował nastrój nader poważny. Wszyscy mówcy konstatowali, że Rząd obecny nie spełnił przyjętych na siebie obowiązków, że ukraca autonomję, że na każdym kroku trzyma się zasady, „divide et impera“, która umożliwia mu rzucanie najsluszniejszych naszych żądań do kosza. Ze wszech stron podnosiły się skargi i na Koło polskie, które z niesłychaną uległością dla „wyłącznie austriackiego“ ministra skarbu uniża się przed gabinetem, nie robiąc nic dla kraju, nie broniąc naszych spraw, tak jak położenie nasze tego wymaga. Wczorajsze zgromadzenie jest wielkim protestem przeciw biernej, rujnującej nas moralnie i materyalnie polityce, protestem, który niewątpliwie znajdzie głośne echo w całym kraju. Cieszyć się istotnie należy, że poczucie obywatelskie obudza się w najszerszych warstwach narodu, że powiedzieliśmy sobie wreszcie „dosyć tej biernej polityki nie licującej z godnością wielkiego narodu“. Czas frazesów minął niepowrotnie — dziś nastał czas czynów, gdyż całe nasze życie socyalne i ekonomiczne gwałtownie domaga się regeneracyi.

Sam przebieg zgromadzenia pokrótce streszczony, przedstawia się jak następuje. O godzinie 6. zapełniła się szczerlnie sala ratuszowa,

tak szczerze, że ci, którzy przyszli później, nie mieli wprost możliwości dostania się do wnętrza. Na salę przybył zaproszony przez komitet Dr. Karol Lewakowski i przedstawiony przez szczupłe grono swych osobistych przyjaciół, a popierany energicznie przez Rząd p. Wł. Zajązkowski. Przewodniczył adwokat Dr. Popiel, miejsce sekretarzy zajęli pp. Getritz i Dr. Ostaszewski-Barański. Po zagajeniu zebrania zabrał głos referent komitetu p. Henryk Rewakowicz i z właściwą sobie swadą, krótko, zwięźle, a dobitnie streścił dzieje naszych zawodów, napiętnował postępowanie Rządu i większości Koła w obec słusznych, a systematycznie pomijanych żądań kraju i w jasny sposób zaznaczył stanowisko komitetu, który jako jedynie odpowiedniego kandydata uznał Dra Karola Lewakowskiego.

Po burzliwych oklaskach, powitany nader sympatycznie przez zgromadzonych, wszedł na trybunę dr. Karol Lewakowski i wypowiedział dwugodzinną mowę, w której streścił wysoce dodatnią swoją działalność. Mowę szan. posła przerywano co chwila oklaskami. Mowca przeszedł po kolei wszystkie ważniejsze prace, w których brał udział. Cyframi udowadniał, jak bardzo pokrzywdzeni są urzędnicy nasi wszelkiej branży, którzy tak ciężko bez widoków pracują, wykazał błędy w organizacji kolei, odbijające się na naszej narodowości, na naszym gospodarstwie społecznym i na najbiedniejszych jednostkach; omówił opłakany stan naszego nauczycielstwa, które walczy z biedą; dotknął kwestyi propinacyjnej, taryfowej i sprawy Gautschowskiej, i w sposób spokojny, bez patosu, bez frazesów zapewnił, że gdy będzie zaszczycony zaufaniem swych wyborców i dalej pójdzie tą drogą. Ogromne wrażenie wywarł ten ustęp mowy, w którym dr. Lewakowski mówił o potrzebie organizacji na wewnątrz kraju, która doda nam siły.

Po tej mowie pełnej treści, siły i prawdziwie męskiej odwagi, zabrał głos jako postawiony przez p. Frankego kandydat na posła do Rady państwa, rektor techniki prof. Władysław Zajązkowski. W ogólnych, bezbarwnych frazesach powtórzył tylko to, co napisał w swoim manifestie, a co czytelnikom Dziennika jest znane. Jedyń jego zwolennik w sali p. Starkel, red. Gaz. Nar. uderzył na dr. Lewakowskiego i zaproponował dr. Zajązkowskiego. Mowca poruszył niebacznie sprawę wmięszania się korony do kwestyi wódczanej — co zdaniem naszym nie należało do

rzeczy i walcząc z sykanem i nieprzychylnymi okrzykami, bronił potrzeby karności (czytaj absolutyzmu) w Kole. Ponieważ p. Starkel twierdził, że wyborcy nie zwywali dr. Lewakowskiego do złożenia mandatu, sprodukował p. Lewakowski depezę, a p. Walichiewicz głośno wyraził swoje zdziwienie, że reprezentant prasy nie wie co na owem zgromadzeniu uchwalono.

Pierwszym po p. Starklu, który zabrał głos za kandydaturą dra Lewakowskiego, był p. Zimmerman. Śmiało, jak zwykle bez ogródek, ale z zachowaniem wszelkich form parlamentarnych, wystąpił mowca przeciw kandydaturze p. Zajązkowskiego, podnosząc między innymi, że jeżeli po czyjej stronie jest niekonsekwencja, to po stronie tego grona wyborców grupujących się około Gazety Narodowej, którzy stawiają dziś kandydaturę p. Zajązkowskiego przeciw drowi Lewakowskiemu, którego taż Gazeta swojego czasu pierwsza we Lwowie kandydaturę postawiła, i nawet wybór jego przeforsowała.

Dr. Krosiński wystąpił z cyfrowem materiałem w sprawie naszego sądownictwa i w osobnej rezolucyi wydawane potrzeby, żądał powiększenia sił manipulacyjnych i conceptowych i poprawienia ich losu.

Dr. Ostaszewski-Barański przypomina p. Zajązkowskiemu, że tenże r. 1883 wygłosił, iż „profesor techniki ma kształcić młodzież a nie jechać do Wiednia“. Dziś autor tego zdania, mimo iż jest profesorem uniwersytetu, przecież kandyduje! Powołując się na przykład młodoczechów, żądał silnej opozycji w Kole i wytknął p. Starklowi jego zapatrywanie na konstytucję jak nie mniej to, że do dyskusji na walnem zgromadzeniu wmięszał bez wszelkiej potrzeby koronę. Mowca wezwał do głosowania jednomyślnego za dr. Lewakowskim. Podnosi również nielegalną agitację sfer rządowych przeciw dr. Lewakowskiemu.

P. Czerkawski, który następnie przemawiał, oświadczył się również za drem Lewakowskim. Polemizował on głównie z twierdzeniem p. Starkla, jakoby polecenie dane przez wyborców dr. Lewakowskiemu, aby mandat złożył, nie było legalnem.

Zgromadzenie odbyło się faktycznie, a jeżeli kto nie wziął w niem udziału, jeśli nie zabrał głosu, aby wyrazić swe zdanie i względnie je w czyn przeprowadzić, to już jego wina. Fakt

jednak nie może być zaprzeczony, i dr. Lewakowski wysłuchawszy głosu swych wyborców postąpił tak, jak postąpić był powinien i choćby z tej jednej przyczyny, musi być na nowo obrany.

P. Jägermann przedstawił sprawę z właściwego stanowiska, zakończył zaś swą przemowę tem, że idąc wytkniętym przez pana Jul. Starkla kierunkiem, będziemy chyba wybierać posłów naszych za radą „kuma z namiestnictwa“.

P. Szuster wyraził zupełną wiarę w działalność dr. Lewakowskiego.

P. Drabik wyraził przekonanie, iż opozycjni posłowie w Radzie państwa powinnyby pomyśleć o założeniu odrębnego klubu demokratycznego, poczem jeszcze raz zabierali głos pp. Starkel i Jägermann.

Jako ostatni mowca wystąpił p. Rewakowicz. W dobitny i jasny sposób odpowiedział na zarzuty. Wykazał, że jedynym kandydatem jest dr. Karol Lewakowski; że dr. Zajączkowski zresztą bardzo szanowny obywatel, nie jest osobistością odpowiednią, że dał się wreszcie użyć jako narzędzie rządowe, pokrywając zacnem swoim nazwiskiem machinacje kliki pragnącej kraj pograżyć w uspieniu. Mowy p. Rewakowicza pełnej trafnych poglądów, znakomitych aforyzmów i pouczających reminiscencyi, wysłuchano z ogromną uwagą. Pan Rewakowicz podobnie jak p. Ostaszewski wykazał niestosowność popełnioną przez dr. Starkla przez to, iż tenże wmięszał do dyskusyi koronę i wykazał, że policya i sfery rządowe wyzyskują każdą sposobność ażeby steroryzować wyborców i zmusić do głosowania za p. Zajączkowskim, jako miłym rządowi, wbrew ich przekonaniu. Wreszcie zapytał p. Zajączkowskiego, czy prawdą jest, że kandyduje on za namową rządu i czy istotnie rząd zaręczał mu, że zostanie wybrany. P. Zajączkowski w odpowiedzi swej skonstatował, że jest to prawdą, dodał tylko, że kandyduje mimo tego „z przekonania“. Odpowiedź ta wywołała deprymujące wrażenie.

W końcu swej mowy, scharakteryzował pan Rewakowicz dobitnie postępowanie p. Horowitza i Löwensteina, którzy wystąpili z komitetu polecającego kandydaturę Lewakowskiego. Apelowali do izraelitów i wskazał wyborcom - urzędnikom sposób postępowania.

Zgromadzenie zamknął p. J. Popiel o godzinie 11. w nocy. Wszyscy rozeszli się w tem przekonaniu, że posłem miasta Lwowa powinien i musi być wybrany dr. Karol Lewakowski“.

Gdy relacya ta przez c. k. prokuratorę skonfiskowaną została, podpisani zapytują c. k. Komisarza rządowego:

Na jakiej podstawie ta konfiskata nastąpiła i jak takie postępowanie prokuratorowi da się pogodzić z konstytucyjnie zagwarantowaną wolnością wyborów?

Lwów dnia 15. Października 1888.

Goldmann.

Michałowski, Uderski, Łubieński, Gross, Waygart, Simon, Bobczyński, Onyszkiewicz, Ks. Sawa, Moysa, T. Merunowicz, Hoszard, Fruchtmann, W. Struszkiewicz, Wasilewski, Czartoryski, Feliks Pławicki, Kapri, Hausner, Romanowicz, Dr. Weigel, Lenartowicz.

J.E. hr. Marszałek. Interpelacya ta jest dostatecznie poparta, prześlę ją panu komisarzowi rządowemu.

Następne posiedzenie jutro o godzinie 11. przed południem.

Prosiłbym jednak Wysoką Izbę, ażeby jutro o godzinie 11. punktualnie zebrać się raczyła z powodu, że przystąpimy do rozprawy ogólnej nad budżetem krajowym.

Upraszam p. sekretarza o odczytanie porządku dziennego następnego posiedzenia.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. B a d e n i (czyta):

Porządek dzienny

19. posiedzenia, 6. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we Wtorek dnia 16. Października 1888 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia kolonii Unterbergen ze związku gminy Podbereżce powiatu Lwowskiego, a przydzielenia jej do sąsiedniej gminy Weinbergen.

Sprawozdawca p. Smolka.

2. Pierwsze czytanie wniosku posła Wierzbickiego, w przedmiocie uchwalenia ustawy, któraby obowiązywała Wydziały powiatowe, Magistraty i Zwierzchności gminne do donoszenia konserwatorom, ilekroć się dowiedzą o zamiarze restauracyi, przebudowania, rozbierania lub sprzedania budowli i pomników historycznych, jakoteż do donoszenia konserwatorom, gdy się dowiedzą o odkryciu przedhistorycznych lub archeologicznych przedmiotów.

3. Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego, z przedłożenia Wydziału krajowego w sprawie projektu założenia domów składowych we Lwowie i w Krakowie.

Sprawozdawca p. Struszkiewicz.

4. Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z wniosku posła Antoniewicza, w przedmiocie podjęcia starań, aby tak w seminariach nauczycielskich jak i w szkołach ludowych nauka gospodarstwa była skuteczniej pielęgnowaną.

Sprawozdawca p. Langie.

5. Sprawozdanie komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1889.

Sprawozdawca p. Chrzanowski.

Sprawozdawcy pojedynczych działów:

Pp. Potocki Artur, Hausner, Goldmann, Stadnicki Stanisław, Sapieha Władysław, Badeni Stanisław, Badeni Kazimierz, Jędrzejowicz Stanisław, Stadnicki Jan, Skałkowski, Abrahamowicz, Wrotnowski.

P. Romanowicz. Proszę o głos co do porządku dziennego.

JE. hr. Marszałek. P. Romanowicz ma głos.

P. Romanowicz. Na porządku dziennym jutrzejszego posiedzenia jest budżet. Ponieważ nie mamy dotąd w ręku ustawy finansowej w druku nam przedłożonej, która daje jedyną podstawę do przeprowadzenia ogólnej dyskusji nad budżetem, a bez przestudowania tej ustawy i jej motywów nie podobna przeprowadzić ogólnej dyskusji nad budżetem, przeto ośmielam się upraszać JE. Jaśnie Wielmożnego Pana Marszałka, ażeby raczył budżet zamieścić dopiero na porządku dziennym środowego posiedzenia i tym sposobem dać Izbie sposobność dokładnego przestudowania ustawy finansowej Według zwyczaju i regulaminu powinniśmy na 24 godzin przed

postawieniem na porządek dzienny mieć rozdaną ustawę finansową. Gdy to się nie stało, proszę o usunięcie budżetu z jutrzejszego posiedzenia i o zamieszczenie tegoż przedmiotu na porządku dziennym pojutrzejszego posiedzenia.

JE. hr. Marszałek. Cały budżet rozdany jest pp. Posłom, z wyjątkiem jak p. Romanowicz zauważył, samej ustawy finansowej, która jest w druku i dziś po południu wszystkim Posłom rozesłaną zostanie.

Jeżeli idzie o zadośćuczynienie postanowieniom regulaminu, ażeby 24 godzin naprzód wniosek znajdował się w rękach pp. Posłów i aby zadość uczynić żądaniu p. Romanowicza, zarządzę jutro posiedzenie wieczorne, a do tego czasu 24 godzin upłynie.

Z odłożeniem budżetowej rozprawy aż do Środy zgodzićbym się nie mógł, albowiem zachodziłaby obawa, że brakło by czasu na uchwalenie budżetu w obec wiadomości, która powszechnie jest znaną, że Sejm ma być wkrótce odroczony.

P. Romanowicz. Proszę o głos.

JE. hr. Marszałek. P. Romanowicz ma głos.

P. Romanowicz. Z przełożeniem budżetu na posiedzenie jutrzejsze wieczorne zgadzam się.

JE. hr. Marszałek. Następne posiedzenie jutro o godzinie 11. przed południem.

Jeżeli Wysoka Izba będzie raczyła przystąpić do rozprawy ogólnej nad budżetem dopiero na posiedzeniu wieczornem, to ranne posiedzenie przerwę wcześniej, a dalszą rozprawę nad budżetem rozpoczniemy na jutrzejszem posiedzeniu wieczornem.

Posiedzenie zamknięte.

(Koniec posiedzenia o godzinie 1. min. 15 po południu).

